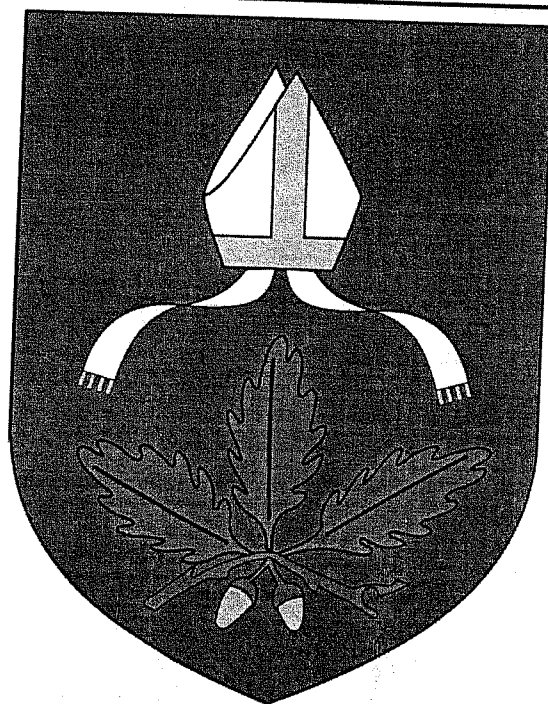

Załącznik Nr 2 do
Uchwały Nr V/30/2015
Rady Gminy Dąbrowa Biskupia
z dnia 27 marca 2015r.

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA
NA ŚRODOWISKO „PROGRAM OCHRONY
ŚRODOWISKA DLA GMINY DĄBROWA
BISKUPIA NA LATA 2014-2017,
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2021”**

**GMINA DĄBROWA BISKUPIA
POWIAT INOWROCŁAWSKI
WOJEWÓDZTWO KUJAWSKO-POMORSKIE**

DĄBROWA BISKUPIA 2014

PRZEWODNICZĄCY RADY
Mirosława Kosińska
Mirosława Kosińska

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE	4
1.1. STAN FORMALNO-PRAWNY I CEL SPORZĄDZENIA PROGNOZY.....	4
1.2. ZAKRES MERYTORYCZNY PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA.....	5
2. ZASTOSOWANE METODY I WYKORZYSTANE MATERIAŁY	7
3. INFORMACJE O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA I POWIĄZANIU GO Z INNYMI DOKUMENTAMI	9
3.1. PRZEDMIOT I GŁÓWNE CELE PROGRAMU.....	9
3.2. POWIĄZANIE PROGRAMU Z DOKUMENTAMI SZCZEBŁA LOKALNEGO, POWIATOWEGO, WOJEWÓDZKIEGO, KRAJOWEGO I MIĘDZYNARODOWEGO	10
4. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA ORAZ POTENCJALNE ZMIANY TEGO STANU W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	20
4.1. CHARAKTERYSTYKA OGÓLNA GMINY	20
4.1.1. POŁOŻENIA ADMINISTRACYJNE I GEOGRAFICZNE	20
4.1.2. UKSZTAŁTOWANIE POWIERZCHNI, GEOMORFOLOGIA.....	21
4.1.3. BUDOWA GEOLOGICZNA	22
4.1.4. WARUNKI KLIMATYCZNE	24
4.2. STAN ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH POTENCJALNYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM	24
4.2.1. WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE	24
4.2.2. POWIETRZE	24
4.2.3. HAŁAS	31
4.2.4. PROMIENIOWANIE ELEKTROMAGNETYCZNE	42
4.2.5. POWAŻNE AWARIE I ZAGROŻENIA NATURALNE	49
4.2.6. OCHRONA PRZYRODY I KRAJOBRAZU	54
4.2.7. GLEBY.....	58
4.2.8. SUROWCE MINERALNE.....	70
4.3. POTENCJALNE ZMIANY ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROGRAMU	77
5. PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA PROGRAMU NA POSZCZEGÓLNE KOMPONENTY ŚRODOWISKA	78
5.1. WPROWADZENIE.....	78
5.2. ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO POSZCZEGÓLNYCH ZADAŃ PRZEWIDZIANYCH DO REALIZACJI W RAMACH PROGRAMU	79
5.2.1. OCHRONA WÓD.....	80
5.2.2. OCHRONA POWIETRZA	82
5.2.3. OCHRONA PRZED HAŁASEM	92
5.2.4. OCHRONA PRZED PROMIENIOWANIEM ELEKTROMAGNETYCZNYM	94
5.2.5. OCHRONA PRZED POWAŻNYMI AWARIAMI I ZAGROŻENIAMI NATURALNYMI	97
5.2.6. OCHRONA PRZYRODY I KRAJOBRAZU	100
5.2.7. OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI I GLEB PRZED DEGRADACJĄ	102
5.2.8. OCHRONA ZASOBÓW KOPALIN.....	105
5.2.9. ZRÓWNOWAŻONE WYKORZYSTANIE SUROWCÓW, MATERIAŁÓW, WODY I ENERGII.....	106
5.2.10. EDUKACJA EKOLOGICZNA.....	109

5.2.11.	ODDZIAŁYWANIA BEZPOŚREDNIE, POŚREDNIE, WTÓRNE, SKUMULOWANE, KRÓTKOTERMINOWE, ŚREDNIOTERMINOWE I DŁUGOTERMINOWE, STAŁE I CHWILOWE ORAZ POZYTYWNE I NEGATYWNE PRZEDSIĘWZIĘCIE PROGRAMU NA ŚRODOWISKO NATURALNE.....	109
5.3.	ODDZIAŁYWANIA NA ETAPIE REALIZACJI INWESTYCJI – ETAP BUDOWY	112
5.3.1.	WODY PODZIEMNE	112
5.3.2.	WODY POWIERZCHNIOWE.....	113
5.3.3.	POWIETRZE ATMOSFERYCZNE	113
5.3.4.	KLIMAT AKUSTYCZNY.....	114
5.3.5.	POWIERZCHNIA ZIEMI I GLEBA	115
5.3.6.	GOSPODARKA ODPADAMI	115
5.3.7.	DZIEDZICTWO KULTUROWE	119
5.3.8.	ZDROWIE.....	119
5.4.	ODDZIAŁYWANIA NA OBSZARY CHRONIONE I BIORÓŻNORODNOŚĆ	120
5.4.1.	ODDZIAŁYWANIE NA BIORÓŻNORODNOŚĆ ORAZ STAN FLORY I FAUNY.....	120
5.4.2.	ODDZIAŁYWANIE NA OBSZARY CHRONIONE	124
5.5.	RELACJE MIĘDZY ODDZIAŁYWANIAMI.....	124
5.6.	ODDZIAŁYWANIA WTÓRNE I SKUMULOWANE	126
5.7.	ODDZIAŁYWANIA TRANSGRANICZNE.....	126
5.8.	DECYZJE ŚRODOWISKOWE DLA POSZCZEGÓLNYCH INWESTYCJI	126
6.	ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA	128
7.	ANALIZA ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH DO ROZWIĄZAŃ ZAPROPONOWANYCH W PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA	131
8.	NAPOTKANE TRUDNOŚCI I LUKI W WIEDZY	131
9.	PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA - MONITORING.....	132
10.	KONSULTACJE SPOŁECZNE	136
11.	STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	137
11.1.	PRZEDMIOT OPRACOWANIA	137
11.2.	CEL I ZAKRES PROGRAMU	139
11.3.	POWIĄZANIA PROGRAMU Z INNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI	146
11.4.	ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO	147
11.5.	ZASTOSOWANE METODY OCENY ODDZIAŁYWANIA.....	149
11.6.	MONITORING SKUTKÓW REALIZACJI PROGRAMU	150
12.	SPIS TABEL	151
13.	SPIS RYSUNKÓW.....	152

PRZEWODNICZĄCY RADY
Mirosława Kozłowska
Mirosława Kozłowska

1. Wprowadzenie

1.1. Stan formalno-prawny i cel sporządzenia Prognozy

Prognozę Oddziaływania na Środowisko *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Dąbrowa Biskupia na lata 2014-2017, z perspektywą do roku 2021* sporządza się w celu określenia wpływu na środowisko założonych w nim celów oraz zadań krótko- i długoterminowych. Dokument ten przedstawia możliwe negatywne skutki realizacji *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Dąbrowa Biskupia na lata 2014-2017, z perspektywą do roku 2021*, wskazując jednocześnie w przypadku ich wystąpienia zalecenia dotyczące przeciwdziałania tym skutkom oraz sposoby ich minimalizacji. Przedmiotowa Prognoza stanowi dokument wspierający proces decyzyjny i procedurę konsultacji organów zarządzających ze znaczącym naciskiem na udział lokalnego społeczeństwa.

Cele wskazane w dokumencie zgodne są z następującymi dokumentami:

1. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. Urz. WE L 197 z 21.07.2001)
2. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/35/WE z dnia 26 maja 2003 r. przewidująca udział społeczeństwa w odniesieniu do sporządzania niektórych planów i programów w zakresie środowiska oraz zmieniającej w odniesieniu do udziału społeczeństwa i dostępu do wymiaru sprawiedliwości dyrektywy Rady 85/337/EWG i 96/61/WE (Dz. Urz. UE L 156 z 25.06.2003)
3. Dyrektywa Rady 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne (Dz. Urz. WE L 175 z 05.07.1985 z późn. zm.)
4. Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz. Urz. WE L 206 z 22.07.1992, str. 7, z późn. zm.)
5. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/4/WE z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska i uchylająca dyrektywę Rady 90/313/EWG (Dz. Urz. WE L 41 z 14.02.2003),
6. Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r. poz. 1235),
7. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 tj. z późn. zm.),

8. Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r. poz. 627 i poz. 628).

Przepisy art. 46 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r. poz. 1235) zobowiązują organy zarządzające do przeprowadzenia procedury postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko dokumentów wyznaczających ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Jednym z dokumentów, dla których wymagane jest sporządzenie dokumentacji prognozy oddziaływania na środowisko oraz przeprowadzenie postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko z udziałem społecznym jest Program Ochrony Środowiska dla poszczególnych gmin.

Niniejsza Prognoza w myśl wyżej przywołanego art. 46 (Dz. U. z 2013 r. poz. 1235) stanowi element strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Niniejsza Prognoza oddziaływania Programu na środowisko podlega opiniowaniu przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy oraz Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Bydgoszczy. Przedmiotowe dokumenty, tj. *Program Ochrony Środowiska dla Gminy Dąbrowa Biskupia na lata 2014-2017, z perspektywą do roku 2021* oraz *Prognoza Oddziaływania na Środowisko Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Dąbrowa Biskupia na lata 2014-2017, z perspektywą do roku 2021* zostaną także udostępnione społeczeństwu lokalnemu w celu zapewnienia jego udziału w procedurze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

1.2. Zakres merytoryczny Prognozy oddziaływania Programu Ochrony Środowiska

Prognoza została wykonana zgodnie z zakresem określonym art. 51 ust. 2 i art. 52 ust. 1 i 2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r. poz. 1235) oraz ustaleniami Wójta Gminy Dąbrowa Biskupia, który otrzymał od Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy pismo WOO.410.119.2014.KB określające zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w niniejszej Prognozie.

W związku z powyższym Prognoza powinna:

- 1) zawierać:
  - a) informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
  - b) informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,

- c) propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- d) informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- e) streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym.

2) określać, analizować i oceniać:

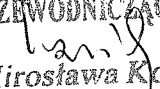
- a) istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- b) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- c) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- d) przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne w szczególności na zdrowie ludzi, wodę i powietrze. Należy uwzględnić zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.

3) przedstawiać:

- a) rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu,
- b) biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu – rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Przedmiotowa Prognoza dotyczy obszaru Gminy Dąbrowa Biskupia zlokalizowanej w powiecie inowrocławskim, w województwie kujawsko-pomorskim.

W Prognozie zidentyfikowano potencjalne oddziaływania na środowisko naturalne będące skutkiem realizacji *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Dąbrowa Biskupia na lata 2014-2017, z perspektywą do roku 2021* wraz z oceną ich natężenia. W Prognozie określono również, czy w należyty sposób uwzględniono w *Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Dąbrowa Biskupia na lata 2014-2017, z perspektywą do roku 2021* interes środowiska przyrodniczego i kulturowego.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Mirosława Kozłowska

2. Zastosowane metody i wykorzystane materiały

Przy sporządzaniu Prognozy oparto się głównie na:

- ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227), która określa sposób postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji planów i programów,
- ustawie z dnia 3 października 2008 r. o zmianie ustawy o ochronie przyrody oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2008 r. Nr 201, poz. 1237), która uszczegóławia przepisy odnośnie obszarów podlegających ochronie, w szczególności obszarów Natura 2000,
- dokumentach strategicznych, szczebla regionalnego i krajowego, odnoszących się bezpośrednio jak i pośrednio do ochrony środowiska, przyrody oraz zdrowia i życia ludzi.

Celem przeprowadzonej analizy jest ocena czy i w jaki sposób zadania przyjęte do realizacji w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Dąbrowa Biskupia na lata 2014-2017, z perspektywą do roku 2021 mogą oddziaływać na środowisko naturalne.

W pierwszej kolejności tworzenia Prognozy przeprowadzono analizę, czy i w jakim zakresie zapisy ujęte w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Dąbrowa Biskupia na lata 2014-2017, z perspektywą do roku 2021 będą wspierały realizację celów umieszczonych w dokumentach strategicznych odnoszących się do problematyki środowiska i zrównoważonego rozwoju zarówno na szczeblu międzynarodowym, jak i krajowym. Następnie określono i oceniono istniejący stan środowiska naturalnego analizowanej jednostki samorządu terytorialnego oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu. Następnie dokonano identyfikacji potencjalnych oddziaływań poszczególnych zadań Programu na środowisko naturalne. W tym celu posłużono się macierzą skutków środowiskowych elementów środowiska, zadań inwestycyjnych i nie inwestycyjnych przewidzianych do realizacji w Programie, która przedstawia w skondensowanej postaci możliwe oddziaływanie tych zadań na środowisko. Przyjęta w Prognozie macierz stanowi wykres siatki, w której w wierszach wpisano uruchamiane przez realizację Programu zamierzenia (cele strategiczne), a w kolumnach wpisano wskaźniki charakteryzujące i opisujące środowisko.

Występowanie wzajemnego oddziaływania pomiędzy składnikami przeciwstawnych osi zaznaczono symbolem:

- (+) – realizacja celu spowoduje pozytywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia,
- (-) – realizacja celu spowoduje negatywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia,
- (+/-) – realizacja celu może spowodować zarówno pozytywne jak i negatywne oddziaływania i skutki w zakresie różnych aspektów analizowanego zagadnienia,
- (0) – realizacja celu nie wpływa w sposób zauważalny na analizowane zagadnienie,
- (N) – brak możliwości jednoznacznego określenia spodziewanego oddziaływania i skutków, są one zależne od wyboru szczegółowych rozwiązań lub innych niemożliwych obecnie do przewidzenia i uwzględnienia w symulacji, uwarunkowań.

Za pomocą niniejszej macierzy skutków środowiskowych przeanalizowano skutki środowiskowe planowanych zadań dla następujących elementów:

- obszary Natura 2000,
- różnorodność biologiczna,
- zdrowie ludzi,
- zwierzęta,
- rośliny,
- wody powierzchniowe i podziemne,
- jakość powietrza,
- powierzchnia ziemi i gleba,
- krajobraz,
- klimat,
- dobra kultury.

Pod uwagę wzięto nie tylko bezpośredni wpływ założeń Programu na środowisko, ale również oddziaływania pośrednie, wtórne, skumulowane, krótko i długoterminowe, chwilowe, ciągłe, pozytywne i negatywne. Brano także pod uwagę minimalizację lub odwracalność skutków podjętych działań, skalę czasową oddziaływań, zasięg przestrzenny oraz możliwość oddziaływania transgranicznego.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Mirosława Kosińska

3. Informacje o zawartości, głównych celach Programu Ochrony Środowiska i powiązaniu go z innymi dokumentami

3.1. Przedmiot i główne cele Programu

Przedmiotem Prognozy jest *Program Ochrony Środowiska dla Gminy Dąbrowa Biskupia na lata 2014-2017, z perspektywą do roku 2021*, który porusza szeroko rozumianą problematykę ochrony środowiska na terenie przedmiotowej jednostki samorządu terytorialnego, opisuje jego stan oraz presję, jakiej podlegają poszczególne komponenty środowiska. Na podstawie diagnozy stanu środowiska w *Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Dąbrowa Biskupia na lata 2014-2017, z perspektywą do roku 2021*, wyznaczono cel nadrzędny, który otrzymał następujące brzmienie:

**POPRAWA STANU ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO NA TERENIE GMINY DĄBROWA BISKUPIA
POPURZEZ DZIAŁANIA SPOŁECZNE I INWESTYCYJNE W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA
Z ZACHOWANIEM ZASADY ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU**

W celu realizacji celu nadrzędnego Programu określono poszczególne priorytety i cele ekologiczne, rodzaj i harmonogram zadań proekologicznych oraz środki i mechanizmy niezbędne do osiągnięcia wyznaczonych celów.

Należy zauważyć, że Program ochrony środowiska określa strategię długoterminową - definiuje cele długookresowe (8 lat) oraz zadania krótkoterminowe dla najbliższych czterech lat.

Priorytety ekologiczne określone w *Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Dąbrowa Biskupia na lata 2014-2017, z perspektywą do roku 2021*:

- OPTYMALIZACJA GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ
- OCHRONA POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO ORAZ ROZWÓJ ENERGETYKI ODNAWIALNEJ
- OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI
- DOSKONALENIE SYSTEMU GOSPODAROWANIA ODPADAMI
- OCHRONA PRZED HAŁASEM
- OCHRONA PRZED PROMIENIOWANIEM ELEKTROMAGNETYCZNYM
- OCHRONA RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ I KRAJOBRAZU
- EDUKACJA EKOLOGICZNA

Przedstawione powyżej priorytety ekologiczne i podporządkowane im cele dążą konsekwentnie do poprawy środowiska naturalnego, zapewnienia bezpieczeństwa ekologicznego, ochrony dziedzictwa przyrodniczego, racjonalnego użytkowania zasobów

przyrody oraz równoważonego wykorzystania surowców, materiałów, wody i energii analizowanej jednostki samorządu terytorialnego w następujących polach:

- jakość wód i stosunki wodne,
- powietrze,
- hałas,
- promieniowanie elektromagnetyczne,
- poważne awarie i zagrożenia naturalne,
- ochrona przyrody i krajobrazu,
- gleby,
- ochrona zasobów kopalin.

Analizując cele sformułowane w *Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Dąbrowa Biskupia na lata 2014-2017, z perspektywą do roku 2021*, oprócz analizy ich pozytywnego wpływu na środowisko, należy dokonać odniesienia tych celów do kierunków działań określonych w dokumentach nadrzędnych (krajowym, wojewódzkim i powiatowym) oraz równoległych, określonych na szczeblu regionu. Od komplementarności i zharmonizowania tych celów w znacznym stopniu zależy, bowiem możliwość osiągnięcia sukcesu polityki ekologicznej Gminy.

3.2. Powiązanie Programu z dokumentami szczebla lokalnego, powiatowego, wojewódzkiego, krajowego i międzynarodowego

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Dąbrowa Biskupia na lata 2014-2017, z perspektywą do roku 2021 jest zgodny z następującymi dokumentami planistycznymi:

STRATEGIA UE

Dokument ten został przyjęty przez Radę Europejską dnia 17 czerwca 2010 r. Dokument wskazuje trzy priorytety, których realizacja odbywa się na szczeblu unijnym oraz krajowym:

1. Wzrost inteligentny (wiedza, innowacja, edukacja, społeczeństwo cyfrowe).
2. Wzrost zrównoważony (efektywne wykorzystywanie zasobów w produkcji przy jednoczesnym zwiększeniu konkurencyjności).
3. Wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu (zwiększenie aktywności zawodowej, podnoszenie kwalifikacji).

W dokumencie zostały określone projekty przewodnie tzw. inicjatywy flagowe oraz zostało wskazanych 10 Zintegrowanych Wytucznych dla polityki gospodarczej i zatrudnienia państw członkowskich. W związku z powyższym cele krajowe w znacznym stopniu wpisują się we wskazane w Strategii „Europa 2020” cele zawarte w projektach.

EUROPEJSKA STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

Dokument ma na celu zrównoważony wzrost gospodarczy i wysoki poziom życia z ochroną środowiska naturalnego. Dokument ten został przyjęty przez Radę Europejską z dnia 26 czerwca 2006 r. Strategia ta koncentruje się przede wszystkim na zagadnieniach związanych z zarządzaniem zasobami naturalnymi oraz wskazuje sposoby produkcji i konsumpcji mające na celu ochronę ograniczonych zasobów Ziemi. Głównymi założeniami dokumentu jest wzrost dobrobytu poprzez podejmowanie działań w ochronie środowiska naturalnego, sprawiedliwość i spójność społeczną, wzrost dobrobytu gospodarczego, jak również wypełniania obowiązków na arenie międzynarodowej, wspólnotowej. W związku z powyższym, Polska, jako kraj będący członkiem Unii Europejskiej, zobowiązany jest do realizacji niniejszych założeń na szczeblu krajowym.

PAKIET ENERGETYCZNO-KLIMATYCZNY

Pakiet ten został przyjęty 17 grudnia 2008 roku i ma na celu ograniczenie emisji gazów cieplarnianych na terenie Unii Europejskiej. Dokument zawiera szereg rozwiązań legislacyjnych. Głównym celem jest ograniczenie emisji gazów cieplarnianych do 2020 r. o 20% w stosunku do roku 1990 oraz wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii, a także wzrost efektywności energetycznej do 2020 r.

Należy podkreślić, że dokumenty na szczeblu krajowym oraz wojewódzkim uwzględniają szereg zobowiązań międzynarodowych związanych z wdrażaniem Dyrektyw UE, a także są spójne ze wspólnotowymi dokumentami programowymi. W związku z czym dokumenty szczebla lokalnego, takie jak programy ochrony środowiska dla gmin są zgodne z poniższymi dokumentami wyższego rzędu.

POLITYKA EKOLOGICZNA PAŃSTWA W LATACH 2009-2012 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2016

Główne cele wynikające z polityki ekologicznej państwa dotyczące Gminy Dąbrowa Biskupia:

- 1) W zakresie poprawy, jakości środowiska:
  - osiągnięcie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych poprzez uporządkowanie gospodarki ściekami komunalnymi oraz zmniejszenie ładunku zanieczyszczeń pochodzących ze źródeł rozproszonych, trafiających do wód wraz ze spływami powierzchniowymi,
  - spełnienie wymagań prawnych w zakresie, jakości powietrza,
  - minimalizacja zagrożenia mieszkańców gminy ponadnormatywnym hałasem,
  - wprowadzenie kompleksowego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi.
- 2) W zakresie ochrony przyrody:
  - zachowanie różnorodności biologicznej i ochrona krajobrazu,

- ochrona i zrównoważony rozwój lasów.
- 3) W zakresie zrównoważonego wykorzystania materiałów, wody i energii:
- wprowadzanie nowoczesnych technologii w przemyśle i energetyce w celu zmniejszenia wodochłonności, materiałochłonności, energochłonności i odpadowości produkcji oraz redukcji emisji zanieczyszczeń do środowiska,
  - wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych.
- 4) W zakresie zadań systemowych:
- zapewnienie włączenia celów ochrony środowiska do ustaleń zawartych we wszystkich dokumentach strategicznych i przeprowadzenia oceny skutków ekologicznych ich realizacji przed ich zatwierdzeniem,
  - upowszechnienie Systemów Zarządzania Środowiskowego,
  - zagwarantowanie szerokiego dostępu do informacji o środowisku i jego ochronie,
  - współpraca z sąsiednimi gminami.

POLITYKA KLIMATYCZNA POLSKI. STRATEGIE REDUKCJI GAZÓW CIEPLARNIANYCH W POLSCE DO 2020 ROKU

Dokument przygotowany w wyniku zobowiązań wobec Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu w celu opracowania i wdrożenia państwowej strategii redukcji emisji gazów cieplarnianych, w tym także mechanizmów ekonomicznych i administracyjnych, oraz okresowej kontroli jej wdrażania.

POLITYKA ENERGETYCZNA POLSKI DO 2030 ROKU

Dokument przyjęty został przez Radę Ministrów w dniu 10 listopada 2009 r. Dokument ten stanowi załącznik do Uchwały Rady Ministrów nr 2002/2009. W dokumencie, jako priorytetowe wyznaczono kierunki działań na rzecz: efektywności i bezpieczeństwa energetycznego (opartego na własnych zasobach surowców), zwiększenia wykorzystania odnawialnych źródeł energii, rozwoju konkurencyjnych rynków paliw i energii oraz ograniczenia oddziaływania energetyki na środowisko.

KRAJOWY PLAN DZIAŁAŃ DOTYCZĄCY EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ

Dokument ten określa cel indykatywny w zakresie oszczędności energii na rok 2016 wyrażony w jednostce bezwzględnej, który ma być osiągnięty w ciągu dziewięciu lat począwszy od roku 2008.

STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO NA LATA 2007-2020

Dokument stanowi załącznik do Uchwały Nr XLI/586/05 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 12 grudnia 2005 r. Celem nadrzędnym Strategii województwa kujawsko-pomorskiego jest **poprawa konkurencyjności regionu i podniesienie poziomu życia mieszkańców przy respektowaniu zasad zrównoważonego rozwoju**. W dokumencie wskazano trzy priorytetowe obszary działań strategicznych, działania strategiczne oraz główne kierunki działań strategicznych.

Jednym z priorytetowych obszarów jest **unowocześnienie struktury funkcjonalno-przestrzennej regionu** m.in. poprzez zachowanie i wzbogacenie zasobów środowiska przyrodniczego (utrwalanie, wzbogacanie systemu ekologicznego regionu oraz rewaloryzację środowiska przyrodniczego). Cele strategiczne i cele operacyjne realizowane są w oparciu o następujące zasady:

- zasada zrównoważonego rozwoju,
- zasada ładu przestrzennego,
- zasada koordynacji rozwoju,
- zasada subsydiarności,
- zasada partnerstwa publiczno-prywatnego i partnerstwa publiczno-społecznego,
- zasada terytorialnego zróżnicowania kierunków polityki rozwoju.

PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Kujawsko-Pomorskiego, który został przyjęty Uchwałą Nr XI/135/03 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 26 czerwca 2003 r., jest dokumentem wyznaczającym cele i kierunki rozwoju regionu w układzie przestrzennym. Jego istotą jest neutralizowanie istniejących i potencjalnych kolizji w zagospodarowaniu przestrzennym, którym często towarzyszą konflikty społeczne, głównie w relacjach: człowiek – gospodarka – środowisko.

W dokumencie tym sformułowano **obszary o podobnych uwarunkowaniach rozwoju**. Gmina Dąbrowa Biskupia została zaliczona do *południowo-zachodniego obszaru*, który swoim zasięgiem obejmuje m.in. powiat inowrocławski. Obszar ten ma charakter wielofunkcyjny – dominuje funkcja rolnicza, duże znaczenie ma funkcja turystyczna.

Celem głównym Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Kujawsko – Pomorskiego jest „*Zbudowanie struktur funkcjonalno – przestrzennych podnoszących konkurencyjność regionu i jakość życia mieszkańców*”.

Cel główny realizowany będzie za pomocą celów szczegółowych. Inwestycje będące przedmiotem niniejszego programu wpisują się w **cel szczegółowy 2**: „*Zwiększenie atrakcyjności regionu w wymiarze europejskim, jako pochodnej jego walorów przyrodniczych*”

i dziedzictwa kulturowego, wysokich standardów życia mieszkańców, wysoce sprawnych systemów infrastruktury technicznej, dogodnych powiązań ze światem zewnętrznym”. W ramach przedmiotowego celu wspierane będą przedsięwzięcia w zakresie poprawy stanu infrastruktury technicznej, które mają bardzo istotny wpływ na poprawę stanu środowiska przyrodniczego (w tym, jakości powietrza atmosferycznego, wód powierzchniowych i podziemnych, gleb) regionu oraz zwiększenie standardu życia mieszkańców danego regionu.

W Planie wskazano, że działania odnoszące się do środowiska przyrodniczego powinny skutkować:

- przestrzennym powiększeniem obecnego systemu ochrony przyrody i krajobrazu w regionie,
- zwiększeniem powierzchni zalesionych i zadrzewionych, zwłaszcza na terenach poza wieloprzestrzennym systemem ochrony przyrody i krajobrazu,
- poprawą jakości wód rzek i jezior,
- eliminacją zagrożeń ekologicznych na obszarach obecnie znacznie zagrożonych,
- zmniejszeniem powierzchni zagrożonych erozją gleb,
- uporządkowaniem gospodarki odpadami,
- spełnieniem norm w zakresie czystości powietrza atmosferycznego i hałasu,
- podwyższeniem atrakcyjności wielu terenów dla ich rekreacyjnego wykorzystania.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA Z PLANEM GOSPODARKI ODPADAMI WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO NA LATA 2011-2014 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2015-2018

Dokument stanowi załącznik do Uchwały Nr XVII/299/11 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 19 grudnia 2011 r. Podstawowym celem ekologicznym wskazanym w Programie jest *zachowanie wysokich walorów środowiska przyrodniczego regionu w celu poprawy jakości życia jego mieszkańców oraz zwiększenia atrakcyjności i konkurencyjności województwa kujawsko-pomorskiego. Naczelną zasadą ochrony środowiska jest zrównoważony rozwój.* W Programie sformułowano również cztery cele ekologiczne oraz odpowiadające im priorytety:

- **poprawa jakości środowiska:**
  - poprawa jakości wody,
  - poprawa jakości powietrza atmosferycznego i ochrona klimatu,
  - poprawa klimatu akustycznego,
  - ochrona przed polami elektromagnetycznymi,
  - ochrona przed poważnymi awariami przemysłowymi,

- zarządzanie środowiskiem w aspekcie ochrony zdrowia;
- **zrównoważone wykorzystanie surowców, materiałów, wody i energii:**
  - materiałochłonność, wodochłonność, energochłonność i odpadowość,
  - kształtowanie zasobów wodnych oraz ochrona przed powodzią i skutkami suszy,
  - wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych;
- **ochrona i racjonalne użytkowanie zasobów przyrodniczych:**
  - prawna ochrona przyrody,
  - ochrona i zrównoważony rozwój lasów,
  - ochrona powierzchni ziemi i gleb,
  - ochrona zasobów kopalin;
- **działania systemowe w ochronie środowiska:**
- edukacja ekologiczna i udział społeczeństwa w ochronie środowiska,
- rozwój badań i postęp techniczny,
- planowanie przestrzenne w ochronie środowiska,
- aktywizacja rynku na rzecz ochrony środowiska.

**PLAN GOSPODARKI ODPADAMI WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO NA LATA 2012-2017
Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2018-2023**

Dokument stanowi załącznik do Uchwały Nr XXVI/434/12 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 24 września 2012 r. Plan został opracowany zgodnie z wytycznymi Krajowego Planu Gospodarki Odpadami 2014 i określa cele, których realizacja przyczyni się do dojścia do systemu gospodarki odpadami, zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju. W dokumencie zostało podkreślone, że w pełni zrealizowane zasady gospodarki odpadami, przyczynią się do osiągnięcia wysokiej jakości życia w czystym i bezpiecznym środowisku. Dokument określa zakres zadań niezbędnych do zapewnienia zintegrowanej gospodarki odpadami na terenie województwa kujawsko-pomorskiego, w sposób zapewniający ochronę wszystkich elementów środowiska oraz z uwzględnieniem obecnych i przyszłych możliwości technicznych, organizacyjnych oraz uwarunkowań ekonomicznych, jak również z uwzględnieniem poziomu technicznego istniejącej infrastruktury. Celem nadrzędnym polityki ekologicznej w zakresie gospodarowania odpadami w regionie jest zapobieganie powstawaniu odpadów, przy rozwiązywaniu problemów odpadów „u źródła”, odzyskiwanie surowców oraz ponowne wykorzystanie odpadów, a także bezpieczne dla środowiska ich unieszkodliwianie.

STRATEGIA ROZWOJU POWIATU INOWROCŁAWSKIEGO NA LATA 2007-2015

Strategia Rozwoju Powiatu Inowrocławskiego na lata 2007-2015 została przyjęta uchwałą Nr XIII/129/2007 Rady Powiatu Inowrocławskiego z dnia 27 grudnia 2007 r.

W dokumencie tym została sformułowana misja rozwoju powiatu inowrocławskiego, którą jest: „*Poprawa, jakości życia mieszkańców poprzez partnerskie działania na rzecz zrównoważonego rozwoju oraz spójności społeczno-gospodarczej i przestrzennej powiatu.*”

Misja powiatu będzie realizowana za pośrednictwem 3 celów strategicznych:

- Cel strategiczny 1: Poprawa poziomu i jakości życia mieszkańców;
- Cel strategiczny 2: Wzrost konkurencyjności lokalnej gospodarki i wykreowanie nowego wizerunku powiatu;
- Cel strategiczny 3: Unowocześnienie struktury funkcjonalno-przestrzennej powiatu.

Każdemu celowi strategicznemu przyporządkowano cele operacyjne, które będą realizowane poprzez zadania. Cele zostały zdefiniowane zgodnie z zasadą strategicznego podejścia, które polega na koncentracji uwagi na kluczowych obszarach i najważniejszych problemach wymagających interwencji.

Inwestycje uwzględnione w niniejszym programie ochrony środowiska wpisują się w następujące cele strategiczne i operacyjne Strategii Rozwoju Powiatu Inowrocławskiego:

- Cel strategiczny 2: *Wzrost konkurencyjności lokalnej gospodarki i wykreowanie nowego wizerunku powiatu;*
  - Cel operacyjny 2.1. *Podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej powiatu inowrocławskiego;*
    - Zadanie 2.1.2. Kompleksowe uzbrojenie terenów inwestycyjnych na terenie Gminy Inowrocław – kompleksowe uzbrojenie obejmuje m.in. uzbrojenie w sieć wodociągową, kanalizacyjną, gazową, co wiąże się z jej budową na tym terenie;
- Cel strategiczny 3: *Unowocześnienie struktury funkcjonalno-przestrzennej powiatu;*
  - Cel operacyjny 3.1. *Rozwój infrastruktury drogowej* - Głównym założeniem niniejszego celu jest inicjowanie działań na rzecz utworzenia partnerskiego projektu modernizacji układu komunikacyjnego na terenie powiatu. W ramach wskazanego celu realizowane będą przedsięwzięcia polegające na poprawie dostępności komunikacyjnej powiatu poprzez powiązanie modernizacji połączeń drogowych z regionalnym układem transportowym oraz modernizacji i przebudowie ulic, dróg, przepraw mostowych oraz obiektów inżynierskich na terenie powiatu. Cel obejmuje również rozbudowę systemu ścieżek rowerowych i ciągów spacerowych. Poprawa infrastruktury drogowej oraz rozbudowa ciągów pieszo - rowerowych na terenie powiatu przyczyni się do zmniejszenia emisji

- zanieczyszczeń odprowadzanych do powietrza atmosferycznego (tzw. Emisja liniowa);
- Cel operacyjny 3.2. *Poprawa, jakości transportu publicznego na terenie powiatu* - obejmuje zakup autobusów dla Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacji w Inowrocławiu. Dzięki temu zmniejszy się natężenie pojazdów samochodowych na terenie powiatu, a co za tym idzie – zmniejszy się zanieczyszczenie powietrza w wyniku emisji liniowej;
  - Cel operacyjny 3.4. *Zachowanie i wzbogacanie zasobów środowiska przyrodniczego* - ukierunkowany jest na rozwój sieci wodno-kanalizacyjnej w szczególności na obszarach wiejskich, racjonalną gospodarkę odpadami na terenie powiatu, wspieranie konserwacji urządzeń melioracji szczegółowej. Cel ten obejmuje również rewitalizację jeziora „Nowe” w Suchatówce oraz termomodernizację budynków użyteczności publicznej na terenie powiatu inowrocławskiego, w tym szkół i instytucji pomocy społecznej;
  - Cel operacyjny 3.5. *Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku* – cel poświęcony jest infrastrukturze energetycznej przyjaznej środowisku. Zakłada realizację przedsięwzięć gazyfikacji wsi oraz wykorzystanie gazu składowiskowego jak źródła energii odnawialnej;
  - Cel operacyjny 3.6. *Ochrona i promocja zasobów przyrodniczych* - realizuje zadania polegające na kreowaniu postaw proekologicznych wśród mieszkańców powiatu poprzez programy edukacyjne oraz organizowanie akcji „Sprzątanie Świata”.

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO POWIATU INOWROCŁAWSKIEGO NA LATA 2008-2015

Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Inowrocławskiego został przyjęty uchwałą nr XVI/156/2008 Rady Powiatu Inowrocławskiego z dnia 27 marca 2008 r.

Przedmiotowy dokument analizuje istotne z punktu rozwoju powiatu dziedziny m.in: środowisko przyrodnicze, uwarunkowania ochrony środowiska naturalnego, infrastrukturę techniczną (tj. stan systemu komunikacji, infrastruktury technicznej, stopień uporządkowania gospodarki wodno-kanalizacyjnej, energetycznej oraz gospodarki odpadami), stan obiektów dziedzictwa kulturowego i turystykę. Dokument identyfikuje istotne obszary problemowe w takich kwestiach jak m.in.: infrastruktura techniczna z uwzględnieniem infrastruktury drogowej, gospodarki wodno-kanalizacyjnej, gospodarki odpadami, turystyka, rekreacja i gospodarka. Ważną częścią dokumentu jest lista zadań do zrealizowania w latach 2008-2015, które mają przyczynić się do poprawy m.in.: stanu środowiska naturalnego, systemu komunikacji i infrastruktury, stanu środowiska kulturowego, warunków i jakości życia

mieszkańców powiatu inowrocławskiego i stanowią odpowiedź na problemy zidentyfikowane w części diagnostycznej.

W ramach PLR dla Powiatu Inowrocławskiego, wyznaczone zostały konkretne zadania inwestycyjne przewidziane do realizacji na terenie powiatu oraz Gminy Dąbrowa Biskupia w następujących obszarach:

- infrastruktura drogowa (w tym: przebudowa, modernizacja i budowa dróg, budowa chodników,),
- infrastruktura edukacyjna (w tym termomodernizacja szkół),
- infrastruktura ochrony środowiska (w tym: kompleksowe rozwiązanie gospodarki ściekowej na terenie Gminy Dąbrowa Biskupia poprzez zastosowanie rozwiązań alternatywnych; rozbudowa istniejącej mechaniczno – biologicznej oczyszczalni ścieków w Dąbrowie Biskupiej i modernizacja pod kątem przyjmowania osadów ściekowych z oczyszczalni przydomowych).

AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU INOWROCŁAWSKIEGO NA LATA 2012-2015 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2016-2019

Program ochrony środowiska powiatu inowrocławskiego formułuje cele strategiczne, operacyjne i zadania prowadzące do ochrony środowiska na terenie powiatu.

Po dokonaniu diagnozy stanu poszczególnych komponentów środowiska na terenie powiatu oraz kierując się uwarunkowaniami zewnętrznymi (obowiązujące akty prawne) i wewnętrznymi (lokalne opracowania planistyczne i strategiczne, stan środowiska przyrodniczego) dokonano wyboru priorytetów ekologicznych. Podobnie jak w Programie ochrony środowiska województwa kujawsko-pomorskiego wyodrębnione zostały cztery główne cele ekologiczne:

- **Cel I – Poprawa, jakości środowiska,**
- **Cel II – Zrównoważone wykorzystanie surowców, materiałów, wody i energii,**
- **Cel III – Ochrona i racjonalne użytkowanie zasobów przyrodniczych,**
- **Cel IV – Działania systemowe w ochronie środowiska.**

Osiągnięcie celów głównych będzie możliwe poprzez realizację celów szczegółowych i zadań w obrębie siedmiu obszarów priorytetowych:

- 1) Klimat akustyczny, pola elektromagnetyczne i ochrona powietrza,
- 2) Zasoby wodne i gospodarka wodno-ściekowa,
- 3) Gospodarka odpadami,
- 4) Ochrona gleb, powierzchni ziemi i zasobów kopalin,
- 5) Wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych,

- 6) Racjonalne użytkowanie zasobów przyrodniczych i ochrona dziedzictwa przyrodniczego,
- 7) Edukacja ekologiczna, poważne awarie i poważne awarie przemysłowe.

Przedsięwzięcia zaproponowane w obrębie wymienionych obszarów w przyszłości przyczynią się do poprawy stanu środowiska na terenie powiatu inowrocławskiego.

Przyjęte cele powinny być uwzględnione podczas aktualizowania gminnych programów ochrony środowiska jako główne obszary działań lokalnych na rzecz poprawy warunków życia i stanu środowiska przyrodniczego przy zapewnieniu wysokich standardów ochrony środowiska.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY DĄBROWA BISKUPIA NA LATA 2014-2020

Strategia rozwoju gminy jest planem opisującym najważniejsze obszary aktywności samorządu gminy, pozwalającym na prowadzenia polityki rozwoju w oparciu o rozpoznane potrzeby społeczności i zidentyfikowane zasoby gminy oraz uwzględniającym warunki funkcjonowania samorządu gminy w jego otoczeniu.

MISJA SAMORZĄDU GMINY DĄBROWA BISKUPIA:

„GMINA DĄBROWA BISKUPIA - BEZPIECZEŃSTWO, STABILNOŚĆ I ROZWÓJ W ZINTEGROWANEJ I AKTYWNEJ SPOŁECZNOŚCI”

Struktura celów strategicznych i operacyjnych w zakresie ochrony środowiska:

- CEL STRATEGICZNY III: *Lepsze warunki życia i pracy;*
- Cele operacyjne:
  1. **POPRAWA DOSTĘPNOŚCI KOMUNIKACYJNEJ**, w tym:
    - a. Poprawa stanu dróg lokalnych zapewniających dostępność komunikacyjną na terenie całej gminy, zarówno w zakresie dojazdu do osiedli mieszkaniowych jak i do terenów i obiektów o charakterze gospodarczym.
    - b. Wspieranie działań samorządu województwa w zakresie rozwoju komunikacji publicznej zapewniającej tanie dojazdy do miejsc pracy i szkół w otoczeniu gminy - rozwój systemu transportu publicznego i promocja korzystania z komunikacji publicznej.
  2. **ROZWÓJ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ**, w tym:
    - a. Działania na rzecz uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej poprzez modernizację sieci wodociągowej i uzupełnienie sieci kanalizacyjnej na obszarach o zabudowie rozproszonej m.in. wsparcie budowy oczyszczalni przydomowych.

- b. Poprawa stanu obiektów gminnych - termomodernizacja szkół i budynków użyteczności publicznej oraz wykorzystanie ekologicznych/odnawialnych źródeł energii (ogniwa fotowoltaiczne, kolektory słoneczne itp.)
- c. Rozwój energetyki odnawialnej na terenie gminy - wykorzystanie obiektów publicznych do montażu systemów solarnych, fermy fotowoltaiczne.

4. Istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu

4.1. Charakterystyka ogólna Gminy

4.1.1. Położenia administracyjne i geograficzne

POŁOŻENIE ADMINISTRACYJNE GMINY

Gmina Dąbrowa Biskupia leży w województwie kujawsko-pomorskim, we wschodniej części powiatu inowrocławskiego, nad Kanałem Parchańskim. Gmina obejmuje obszar o powierzchni 147 km² (tj. 14 744 ha).

Gmina Dąbrowa Biskupia graniczy z 5 innymi gminami:

- od wschodu – z gminami Zakrzewo i Aleksandrów Kujawski (powiat aleksandrowski),
- od zachodu – z gminą Inowrocław (powiat inowrocławski),
- od południa – z gminą Kruszwica (powiat inowrocławski),
- od północy – z gminą Gniewkowo (powiat inowrocławski).

Na obszarze Gminy utworzono 20 sołectw: Ośniszczewo, Parchanie, Chlewiska, Dąbrowa Biskupia, Modliborzyce, Pieranie, Brudnia, Mleczkowo, Radojewice, Parchanki, Konary – Dziewa, Nowy Dwór, Stanomin, Wonorze, Chróstowo, Zagajewice, Zagajewiczki, Ośniszczewko, Wola Stanomińska, Przybysław, w skład, których wchodzi 28 miejscowości.

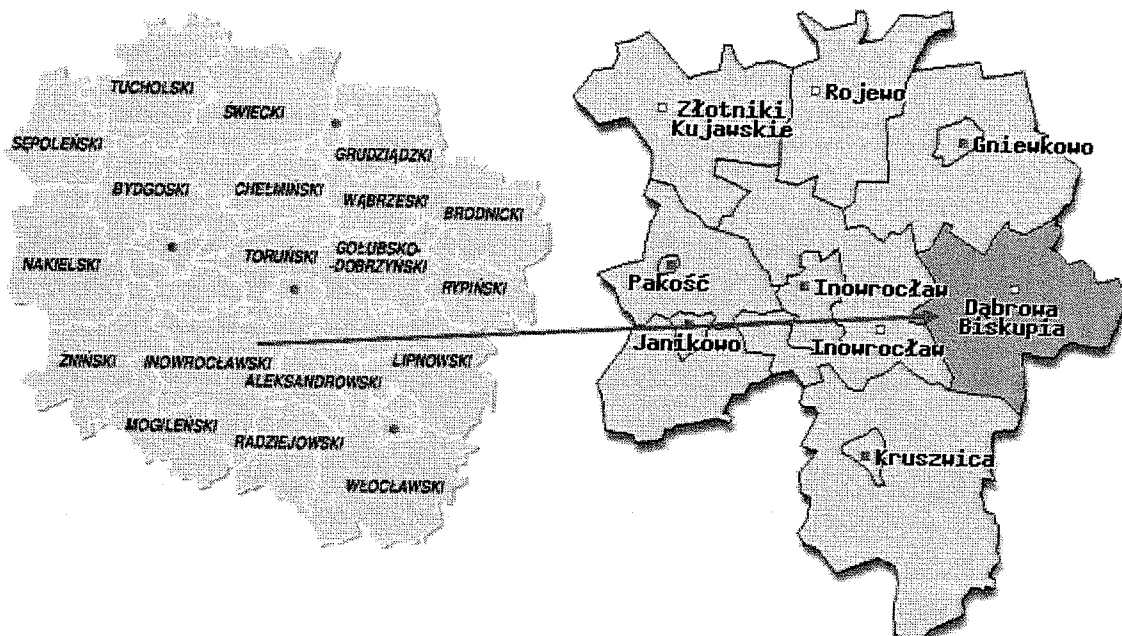
Łączna liczba miejscowości o charakterze wiejskim wynosi 28 wsi, z których Dąbrowa Biskupia jest największą miejscowością.

Położenie Gminy Dąbrowa Biskupia pośrodku trójkąta: Inowrocław - Toruń – Włocławek, jak również w sąsiedztwie znaczących ośrodków gospodarczych: Gniewkowo, Kruszwica, Inowrocław i dróg nr: 252 Inowrocław - Włocławek i 246 Dąbrowa Biskupia - Złotniki Kujawskie - nie pozostaje bez znaczenia dla lokalizacji inwestycji.

Gmina należy do jednostek wyróżniających się szczególną dbałością o ochronę środowiska naturalnego i działań proekologicznych. W 2001 roku Lokalna Wspólnota zakwalifikowała się

do ścisłej krajowej czołówki w konkursie na najlepiej rozwiązana gospodarke wodno – ściekową na terenach wiejskich.

Rysunek 1. Położenie Gminy Dąbrowa Biskupia na tle województwa Kujawsko-pomorskiego i powiatu inowrocławskiego

Źródło: <http://www.zpp.pl/>

POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE GMINY

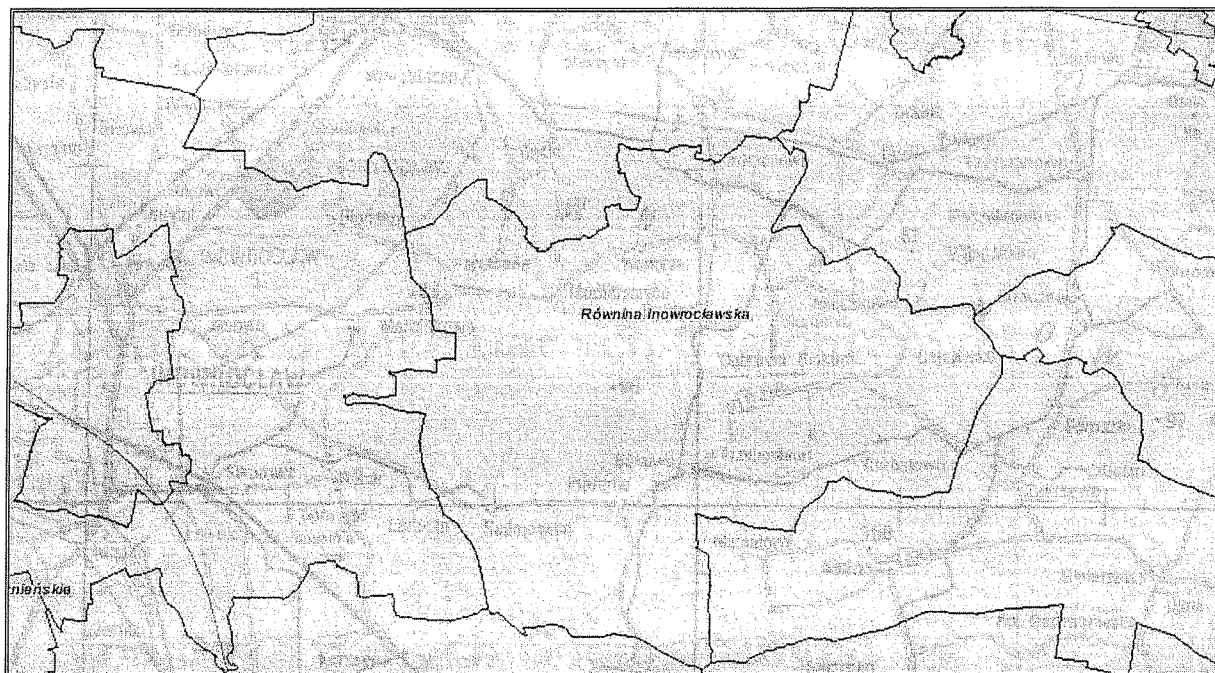
Gmina Dąbrowa Biskupia położona jest na równinie północnych Kujaw.

Zgodnie z regionalizacją opracowaną przez Jerzego Kondrackiego z 1998 roku, obszar Gminy znajduje się w obrębie **Równiny Inowrocławskiej**:

- megaregion: Pozaalpejska Europa Środkowa,
- prowincja: 31 Nizina Środkowoeuropejska,
- podprowincja: 314-316 Pojezierza Południowobałtyckie,
  - makroregion: 315.5 Pojezierze Wielkopolsko-Kujawskie,
    - **mezoregion: 315.55 Równina Inowrocławska.**

PRZEWODNICZĄCY RADY
h2018
Mirostawa Kosińska

Rysunek 2. Położenie geograficzne Gminy Dąbrowa Biskupia

Źródło: Państwowy Instytut Geologiczny, Centralna Baza Danych Geologicznych, <http://web3.pgi.gov.pl/>

4.1.2. Ukształtowanie powierzchni, geomorfologia

Równina Inowrocławska - region o powierzchni 1 540 m² graniczy od północy i północnego wschodu z Kotliną Toruńską, od zachodu z Pojezierzem Gnieźnieńskim, od południa z Pojezierzem Kujawskim, a od południowego wschodu z Kotliną Płocką. Równina Inowrocławska leży w całości na obszarze województwa kujawsko-pomorskiego.

Mezoregion jest płaską wysoczyzną morenową o wysokości od 80 do 100 m n.p.m. W południowej części równinę przecina ze wschodu na zachód dolina Bachorze z przekształconym w kanał ciekim.

Dość monotonną rzeźbę terenu urozmaicają liczne rowy naturalne i sztuczne (z przewagą tych ostatnich), nieliczne małe jeziora występujące na północnym-zachodzie oraz drobne oczka wytopiskowe, w większości zarastające. Jedną z takich form wytopiskowych, jednocześnie największą na terenie Gminy znajduje się koło miejscowości Sobiesierne.

Małe nachylenie powierzchni terenu i słaby drenaż naturalny były przyczyną nadmiernego uwilgocenia gleby i powstania czarnych ziem bagiennych z kilkudziesięciocentymetrową miąższością poziomu próchniczego o właściwościach podobnych do czarnoziemów stepowych. Z zabarwieniem gleb wiąże się nazwa tej krainy – „Czarne Kujawy”. Żyzność gleb sprawiła, że jest to region wybitnie rolniczy, prawie pozbawiony lasów. Charakterystyczną cechą regionu są stosunkowo niskie roczne opady (do 500 mm, czyli

najniższe w Polsce). Zatem mimo dobrych gleb, stanowi to czynnik wpływający niekorzystnie na produkcję rolną.

W podłożu regionu jest tzw. tektoniczny wał kujawski, gdzie występują wysady soli kamiennej (solanki Inowrocławia i Ciechocinka).

Na terenie Gminy Dąbrowa Biskupia, w centralnej jej części, występuje płat piasków akumulacji fluwialnej gdzie utworzono dwa rezerваты:

- „REJNA” (5,8 ha) obejmujący bór sosnowy z domieszką dębów z wiśnią karłowatą sosnowy z wiśnią karłowatą,
- „BALCZEWO” (24,4 ha) - miejsce lęgowe i żerowisko ptaków wodnych i bagiennych.

Osią terenu Gminy Dąbrowa Biskupia jest Kanał Parchański, którego wody odprowadzane są w kierunku wschodnim do rzeki Tążyny - dopływ Wisły. Część terenu odwadniana jest przez ciekі płynące w kierunku południowym, do Kanału Bachorza Duża i Bachorza Mała - zlewnia Noteci.

4.1.3. Budowa geologiczna

Obszar Gminy Dąbrowa Biskupia położony jest w większości na terenie wysoczyzny morenowej dennej – płaskiej i częściowo falistej charakteryzującej się niewielkimi deniwelacjami rzędu 2-5 m. Nachylenia są małe i nie przekraczają na ogół 2–3 % na terenach wysoczyzny płaskiej i do 5% w strefach występowania moreny falistej.

Cały obszar Gminy pokrywają utwory czwartorzędowe. Ich miąższość waha się w granicach 20 – 70 m. Utwory czwartorzędowe należą do starszych faz zlodowacenia bałtyckiego. Zlodowacenie to pozostawiło gliny morenowe miąższości kilku – kilkunastu metrów. Gliny te zalegają na utworach interglacialnych lub glinach zlodowacenia środkowo – polskiego. Gliny są miejscami przedzielone piaskami interstadiału – miąższości kilku metrów. W obrębie wysoczyzny polodowcowej występują w przewodzie gliny morenowe, niekiedy piaski zwałowe. Piaski fluwioglacjalne występują na znacznie mniejszych obszarach w obrębie wysoczyzny, w strefie kontaktowej z dolinami. Piaski te są na ogół przewiane i tworzą szereg wydm, pokrytych nielicznymi na terenie gminy zespołami leśnymi. Najmłodsze utwory – holocenijskie zalegają w dolinach rzecznych i obniżeniach bezodpływowych. Są to mady i piaski rzeczne częściowo torfy. Na większej części terenu Gminy występują w podłożu, pod utworami czwartorzędowymi, utwory trzeciorzędowe. Utwory trzeciorzędu starszego to tzw. iły toruńskie eocenu z wkładkami mułków. Trzeciorząd młodszy reprezentują miocenijskie piaski drobne często z pyłem węgla brunatnego. Miąższość utworów piaszczystych wynosi 20 – 30 m. Strop utworów miocenijskich znajduje się na głębokości 60 – 80 m. Najmłodszymi utworami trzeciorzędowymi są tzw. iły poznańskie pliocenu. Pod trzeciorzędem występują

niekiedy utwory kredowe. Ich brak zanotowano m.in. w okolicach Radojewic. Ogólna miąższość tych utworów jest rzędu 180 m. Strop utworów jurajskich zalegających pod utworami kredy znajduje się na głębokości 120/130 m do ok. 175 m.

4.1.4. Warunki klimatyczne

Zgodnie z rolniczo – klimatycznym podziałem Polski według R. Gumińskiego teren Gminy Dąbrowa Biskupia znajduje się w obrębie zaliczanym klimatycznie do **dzielnicy środkowej (VII)**.

Charakterystycznymi cechami klimatu w dzielnicy środkowej (a tym samym na terenie Gminy Dąbrowa Biskupia) są:

- najmniejsze opady roczne w Polsce (poniżej 550 mm),
- lato trwa 90 dni, a zima 90-100 dni,
- długość okresu wegetacyjnego przekracza 220 dni,
- pokrywa śnieżna zalega przez 60-80 dni,
- liczba godzin słonecznych jest stosunkowo duża – zwłaszcza na zachodzie (1 640 godzin),
- 38 dni mroźnych, 106 dni z przymrozkami, 38 dni gorących,
- średnia wilgotność powietrza 80%,
- 41 dni z mgłą, 90 dni pochmurnych, 46 dni pogodnych, 25 dni burzowych,
- średnia prędkość wiatru: 2,6 m/s,
- średnia roczna temperatura powietrza: 8°C (maksymalna 12,2°C, minimalna 3,9°C),
- dzielnicę tę można podzielić na cieplejszą część zachodnią (wielkopolską) i chłodniejszą (mazowiecką).

4.2. Stan środowiska na obszarach objętych potencjalnym znaczącym oddziaływaniem

4.2.1. Wody powierzchniowe i podziemne

WODY POWIERZCHNIOWE

Sieć hydrograficzną w Gminie Dąbrowa Biskupia tworzą głównie rowy melioracyjne. Największą taką budowlą jest Kanał Parchański w centralnej części Gminy zasilający zlewnię Wisły. Związane są z nim liczne drobne cieki i rowy melioracyjne. Z południowych rejonów następuje odpływ do Kanału Bachorza Duża i Bachorza Mała w zlewni Noteci.

Brak jest zbiorników wód powierzchniowych w postaci jezior - zarośnięte ich pozostałości w formie płytkich wytopisk po bryłach martwego lodu, stanowią obszary zabagnione.

STAN WÓD POWIERZCHNIOWYCH

Ogólnie zanieczyszczenie wód powierzchniowych jest wynikiem oddziaływania różnych czynników antropogenicznych takich jak: urbanizacja, rolnictwo, uprzemysłowienie.

Do głównych przyczyn zagrożenia zasobów i jakości wód na terenie Gminy Dąbrowa Biskupia należy zaliczyć:

- niski poziom skanalizowania Gminy,
- odprowadzanie ścieków nieoczyszczonych lub niedostatecznie oczyszczonych do wód i do gruntu,
- niekontrolowane odprowadzanie wód opadowych do kanalizacji sanitarnej,
- niewłaściwy sposób postępowania z wodami opadowymi i roztopowymi,
- niewłaściwe składowanie nawozów naturalnych.

W związku z tym, że Gmina Dąbrowa Biskupia nie jest skanalizowana w 100%, to gospodarka ściekowa oprócz kanalizacji sieciowej oparta jest także na gromadzeniu ścieków w zbiornikach bezodpływowych i wywozie ich do punktu zlewnego zlokalizowanego na oczyszczalni ścieków w Dąbrowie Biskupiej.

Nierozpoznana w pełni sytuacja w gospodarce ściekami gromadzonymi w zbiornikach bezodpływowych pozwala sądzić, iż prawdopodobnie duża część tych zbiorników nie spełnia wymagań w zakresie właściwego stanu technicznego, a także wywóz zgromadzonych ścieków odbywa się przez firmy niekoniecznie do tego uprawnione, a często także dokonywany przez samych użytkowników (szczególnie w przypadku gospodarstw rolnych) na pola własne w celu rolniczego wykorzystania. Są to działania niezgodne z obowiązującym w tym zakresie prawem. Ponadto, zarówno nieszczelne zbiorniki bezodpływowe na ścieki, jak i niekontrolowany ich wywóz stanowią poważne zagrożenie dla środowiska gruntowo-wodnego. Takie działania powodują zachwianie równowagi biologicznej i gospodarczej.

Do innych głównych problemów występujących na terenie Gminy Dąbrowa Biskupia, gdzie ważną funkcję stanowi rolnictwo, są sploty powierzchniowe zanieczyszczeń, obciążone głównie związkami biogennymi (azotem i fosforem) właśnie pochodzenia rolniczego. Ponadto, duże zagrożenie stanowi niewłaściwe przechowywanie i stosowanie nawozów sztucznych i organicznych, stosowanie chemicznych środków ochrony roślin oraz niewłaściwe wykonywanie zabiegów agrotechnicznych. Zagrożenie dla zasobów wód stanowi także niewłaściwe użytkowanie melioracji wodnych, odprowadzanie nieoczyszczonych wód opadowych z powierzchni zanieczyszczonych bezpośrednio do odbiorników. Ze względu na strukturę gruntów na terenie Gminy Dąbrowa Biskupia, przeważającą ilość gruntów i użytków rolnych, zagrożenie ze strony rolnictwa, na jakość wód w tym regionie jest bardzo ważnym problemem.

PRZEWODNICZĄCY RADY
Mirosława Kozłowska
Mirosława Kozłowska

Badania monitoringowe wód powierzchniowych

Jakość wód płynących badana jest w ramach krajowego i regionalnego podstawowego monitoringu wód powierzchniowych. Monitoring prowadzony jest przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Bydgoszczy.

Badania jakości wód powierzchniowych prowadzono na terenie gminy Dąbrowa Biskupia przeprowadzono w 2011 roku. Ocenie badań poddany został Kanał Parchański w dwóch profilach: Parchanie i Stanomin. Na podstawie przeprowadzonej analizy stwierdzić można, że wody Kanału Parchańskiego zanieczyszczone są przez spływy obszarowe z intensywnie użytkowanych terenów rolniczych. W obu badanych punktach pomiarowo-kontrolnych stwierdzono wody poniżej dobrego stanu w zakresie wskaźników fizykochemicznych, gdzie większość parametrów nie odpowiadało dopuszczalnym normom (tabele nr 1 - 3).

Tabela 1. Ocena stanu jakości wód Kanału Parchańskiego w 2011 roku

Nazwa ciek	Typ ciek	Lokalizacja stanowiska	km rzeki	gmina/powiat	Ocena biologiczna	Ocena fizykochemiczna	STAN/POTENCJAŁ EKOLOGICZNY	STAN CHEMICZNY	Ocena bakteriologiczna
Kanał Parchański	17	Parchanie	42,1	Dąbrowa Biskupia/inowrocławski	-	pH, OWO, N _K , PO ₄ , P	-	-	niezadowalająca
	0	Stanomin	29,0	Dąbrowa Biskupia/inowrocławski	-	pH, NO ₃ , PO ₄ , T _{og} , SR	-	-	zadowalająca

Źródło: WIOŚ w Bydgoszczy

PRZEWODNICZĄCY RADY

 Mirosława Kozłowska

Tabela 2. Stężenia minimalne, maksymalne i średnioroczne badanych parametrów w 2011 roku na stanowisku - Parchanie

	Temperatura (°C)	Tlen rozpuszczony (mg O ₂ /l)	BZT ₅ (mg O ₂ /l)	OWO (mg C/l)	Nasylenie wód tlenem (%)	Przewodność w 20°C (uS/cm)	Substancje rozpuszczone (mg/l)	Twardość ogólna (mg CaCO ₃ /l)	Odczyn pH	Azot amonowy (mg N-NH ₄ /l)	Azot Kjeldahala (mg N/l)	Azotan azotanowy (mg N-NO ₃ /l)	Azotan azotynowy (mg N-NO ₂ /l)	Azot ogólny (mg N/l)	Fosforany (mg PO ₄ /l)	Fosfor ogólny (mg P/l)	Krzemionka (mg SiO ₂ /l)	Bakteryjne grupy coli NPL (w 100 ml wody)	Bakteryjne grupy coli typu kałowego - NPL (w 100 ml wody)
min	0,4	1,5	2,3	10	16	454	547	420	7,6	0	1,4	0,1	0	1,8	0,3	0,2	12	9	23
max	21	13	15	24	139	1097	862	563	9,6	1	4,2	11	0,2	13	5,7	2,4	12	93000	240000
Średnia	11	6,3	5,6	17	57	880	693	494	8,4	0,2	2,5	3	0,1	5,5	2,2	0,9	12	9895	24062

Źródło: WIOŚ w Bydgoszczy

Tabela 3. Stężenia minimalne, maksymalne i średnioroczne badanych parametrów w 2011 roku na stanowisku - Stanomin

	Chlorofil "a" (ug/l)	Temperatura (°C)	Tlen rozpuszczony (mg O ₂ /l)	BZT ₅ (mg O ₂ /l)	OWO (mg C/l)	Nasylenie wód tlenem (%)	Przewodność w 20°C (uS/cm)	Substancje rozpuszczone (mg/l)	Twardość ogólna (mg CaCO ₃ /l)	Odczyn pH	Azot amonowy (mg N-NH ₄ /l)	Azot Kjeldahala (mg N/l)	Azotan azotanowy (mg N-NO ₃ /l)	Azotan azotynowy (mg N-NO ₂ /l)	Azot ogólny (mg N/l)	Fosforany (mg PO ₄ /l)	Fosfor ogólny (mg P/l)	Krzemionka (mg SiO ₂ /l)	Bakteryjne grupy coli NPL (w 100 ml wody)	Bakteryjne grupy coli typu kałowego - NPL (w 100 ml wody)	Azotanowy (mg NO ₃ /l)
min	2	0,4	2,2	1,4	5,1	21	483	720	503	7,4	0,04	0,98	4,3	0,03	5,5	0,57	0	0	23	48	19
max	5,8	17,6	11,1	2,9	18	101	1117	904	589	9,2	0,26	1,94	12,1	0,13	13,9	1,29	1	1	2300	4800	53,6
Średnia	2,46	11,62	5,95	2,17	11,01	53	942	807	545	8,14	0,1	1,45	7,35	0,07	8,88	0,89	0	0	405	759	32,6

Źródło: WIOŚ w Bydgoszczy

PRZEWODNICZY RADY

Mirosława Kosińska

WESTMOR CONSULTING

WODY PODZIEMNE

Na terenie powiatu inowrocławskiego poziomy wodonośne występują w trzech różnowiekowych wydzieleniach litostratygraficznych:

- poziom czwartorzędowy – wykształtowany w formie piaszczysto – żwirowych struktur pradolinnych, międzymorenowych oraz doliny kopalnej,
- poziom trzeciorzędowy – zbudowany z warstwy piasków (głównie drobnoziarnistych i mułkowatych) wieku miocenijskiego ,
- poziom mezozoiczny – zbudowany z wapieni i margli wieku górnokredowego.

Poziomy wodonośne można ująć w dwa systemy klasyfikacyjne:

- Główne Użytkowe Poziomy Wodonośne (GUPW),
- Główne Zbiorniki Wód Podziemnych (GZWP) - rozległe piaszczysto – żwirowe struktury wodonośne, często o rozprzestrzenieniu regionalnym i dużej wodonośności.

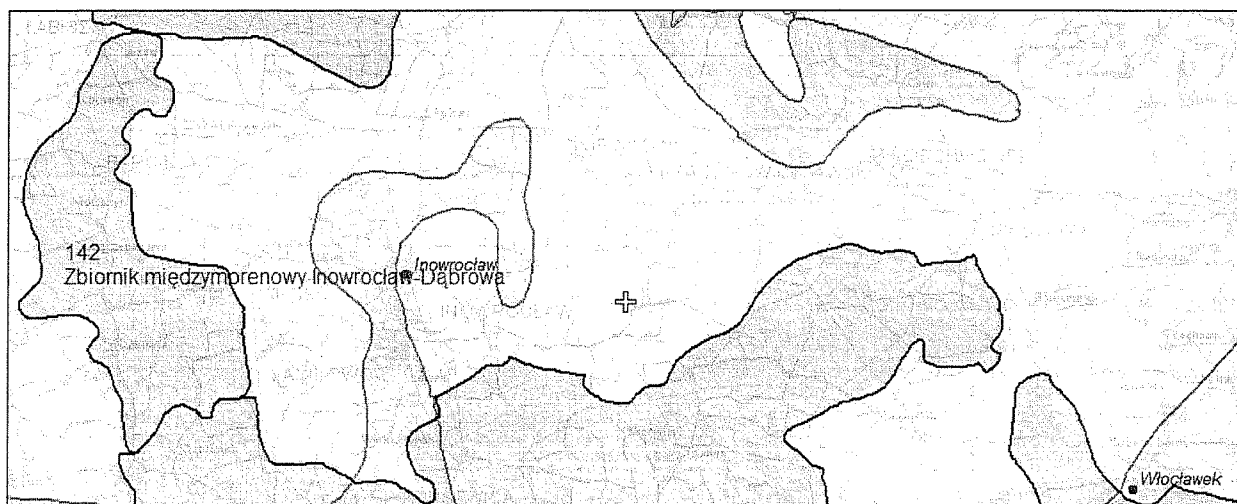
System Głównych Użytkowych Poziomów Wodonośnych tworzony jest przez:

- system czwartorzędowy zalegający w zależności od genezy poziomów wodonośnych, na głębokościach od kilku do kilkudziesięciu metrów,
- system trzeciorzędowy zalegający na głębokości od 30-40 m do ponad 100 m ppt,
- system mezozoiczny (kreda górna).

Możliwości zagospodarowania wód podziemnych pod względem wydajności typowego ujęcia wód podziemnych na terenie gminy Dąbrowa Biskupia można scharakteryzować, jako niską.

Obszar Gminy Dąbrowa Biskupia położony jest w granicach **głównego zbiornika wód podziemnych** (GZWP) oznaczonego numerem 142 - Zbiornik międzymorenowy Inowrocław-Dąbrowa.

Rysunek 3. GZWP na terenie Gminy Dąbrowa Biskupia

Źródło: <http://epsh.pgi.gov.pl/epsh/>

PRZEWODNICĄCY RADY

Mirosława Kosińska

Badania monitoringowe wód podziemnych

Celem monitoringu, jakości wód podziemnych jest dostarczenie informacji o stanie chemicznym wód, śledzenie jego zmian oraz sygnalizacja zagrożeń, na potrzeby zarządzania zasobami wód podziemnych i oceny skuteczności podejmowanych działań ochronnych związanych z osiągnięciem dobrego stanu ekologicznego, określonego przez Ramową Dyrektywę Wodną (RDW).

Oceny stanu chemicznego w jednolitych częściach wód (JCWPd) i w poszczególnych punktach badawczych dokonano w oparciu o rozporządzenie MŚ z 2008 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych (Dz. U. nr 143, poz. 896), które wyróżnia pięć klas jakości wód:

- klasa I – wody bardzo dobrej jakości,
- klasa II – wody dobrej jakości,
- klasa III – wody zadowalającej jakości,
- klasa IV – wody niezadowalającej jakości,
- klasa V – wody złej jakości

oraz dwa stany chemiczne wód:

- stan dobry (klasy I, II i III),
- stan słaby (klasy IV i V).

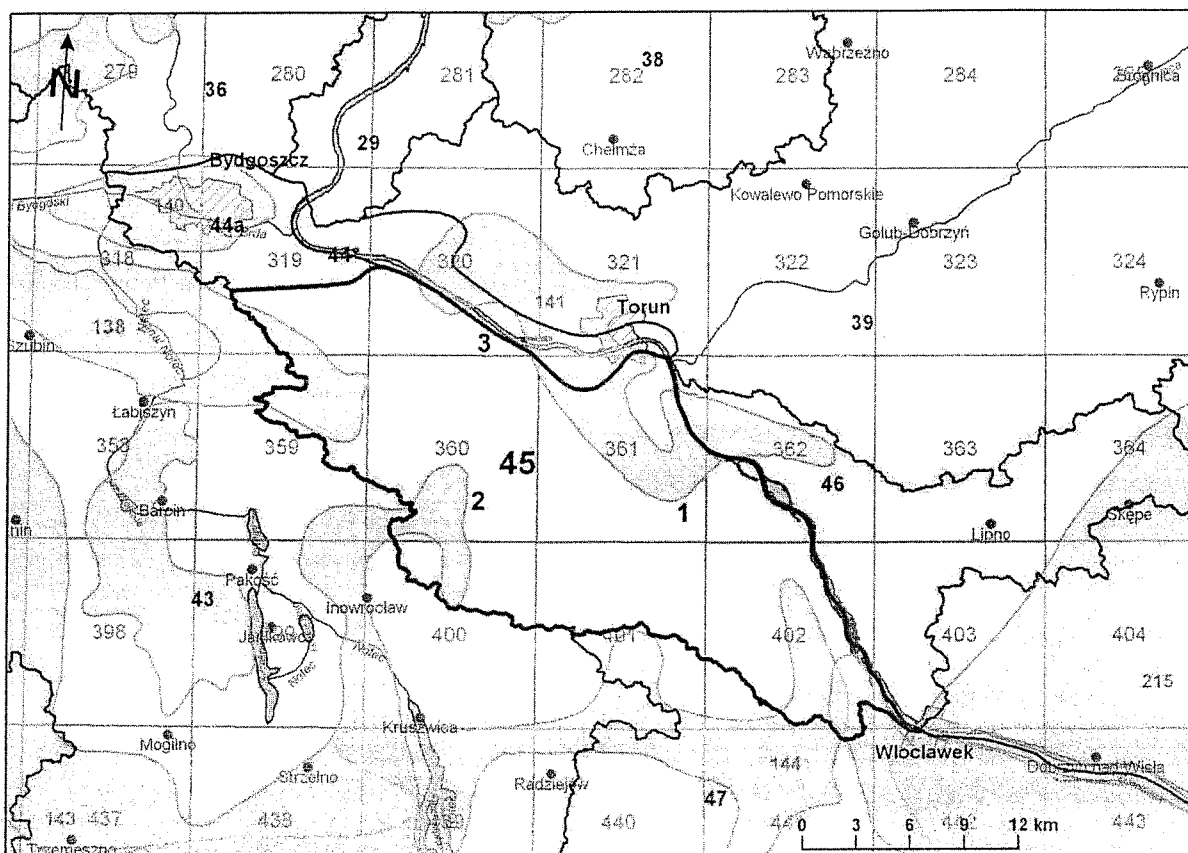
Zasada zaliczania wód do odpowiedniej klasy polega na dopuszczeniu przekroczenia wartości granicznych elementów fizykochemicznych, gdy jest ono spowodowane przez naturalne procesy, pod warunkiem, że mieszczą się one w granicach przyjętych dla bezpośrednio niższej klasy, jakości. Jako niedopuszczalne przyjęto przekroczenie wartości granicznych oznaczonych w rozporządzeniu indeksem „H” wskaźników nieorganicznych: antymonu, arsenu, azotanów, azotynów, boru, chromu, cyjanków, fluorków, glinu, kadmu, niklu, ołowiu, rtęci, selenu i srebra oraz wskaźników organicznych: adsorbowanych związków chloroorganicznych (AOX), benzo(a)pirenu, benzenu, lotnych węglowodorów aromatycznych (BTX), substancji ropopochodnych, pestycydów, tetrachloroetenu, trichloroetenu i wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA).

Na terenie województwa kujawsko-pomorskiego wyznaczono kilka jednolitych części wód podziemnych (JCWPd), w tym na terenie Gminy Dąbrowa Biskupia znajduje się JCWPd nr 45 – zlokalizowany w Regionie Dolnej Wisły o powierzchni 1 337 km². Obszar JCWPd 45 obejmuje zlewnie Tażyny i Zielonej Strugi. Podstawowe znaczenie dla zaopatrzenia w wodę pitną stanowią międzymorenowe warstwy wodonośne. Lokalnie, w rejonie Aleksandrowa Kujawskiego, wody zwykle występują w osadach jury. Na pozostałym obszarze wody zmineralizowane występują na różnej głębokości – najpłycej w rejonie Ciechocinka i wysadów solnych.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Mirosława Kosińska

Rysunek 4. Lokalizacja JCWPd nr 45

Źródło: www.psh.gov.pl

Na terenie województwa kujawsko-pomorskiego w 2012 roku kontynuowano badania jakości wód podziemnych w ramach monitoringu krajowego realizowanego przez Państwowy Instytut Geologiczny (PIG) i lokalnego, prowadzonego przez WIOŚ. Sieć krajowa objęta badaniami 61 otworów (piezometrów, studni wierconych i kopanych) znajdujących się na wszystkich 14 jednolitych części wód podziemnych (JCWPd) wyodrębnionych w województwie kujawsko-pomorskim. Najwięcej punktów pomiarowych – 12, zlokalizowano na obszarze JCWPd nr 43, obejmującym południową część województwa.

Na podstawie przeprowadzonego monitoringu nie stwierdzono wód w I klasie czystości, natomiast w pozostałych punktach woda charakteryzowała się następującymi klasami:

- II klasę czystości 6 punktów - 9,8 %,
- III klasę czystości 36 punktów - 59,0 %,
- IV klasę czystości 8 punktów - 13,2 %,
- V klasę czystości 11 punktów - 18,0 %.

Na terenie Gminy Dąbrowa Biskupia nie prowadzono badań, jakości wód podziemnych, dlatego też trudno jest ocenić ich jakość i stopień zanieczyszczenia.

4.2.2. Powietrze

Powietrze atmosferyczne należy do najważniejszych chronionych komponentów środowiska przyrodniczego. Obowiązujące regulacje prawne odnoszą się przede wszystkim do jego, jakości oraz kontroli emisji w postaci pozwoleń na emisję gazów i pyłów. Ze względu na porozumienia międzynarodowe, ochrona powietrza atmosferycznego obejmuje również warstwę ozonową i klimat.

W polskim prawie środowiskowym zakres i sposoby ochrony powietrza atmosferycznego są określane głównie w ustawie Prawo ochrony środowiska. Przepisy te dotyczą ochrony zasobów środowiska przyrodniczego, przeciwdziałania zanieczyszczeniom, wydawania pozwoleń, opłat i kar administracyjnych za wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza.

W efekcie ramy prawne ochrony powietrza atmosferycznego w Polsce wyznaczają następujące akty:

A. Z zakresu prawa krajowego:

- 1) Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku *Prawo ochrony środowiska* i towarzyszące jej rozporządzenia,
- 2) Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 roku o substancjach zubożających warstwę ozonową.

B. Z zakresu prawa wspólnotowego:

- 1) Dyrektywa 96/62/WE z 1996 roku w sprawie oceny i zarządzania, jakością otaczającego powietrza wraz z dyrektywami córkami,
- 2) Dyrektywa 2001/81/WE z 2001 roku w sprawie krajowych poziomów emisji dla niektórych rodzajów zanieczyszczeń powietrza.
- 3) Dyrektywa 1999/13/WE z 1999 roku w sprawie kontroli emisji lotnych związków organicznych ze stosowania rozpuszczalników organicznych.
- 4) Dyrektywa 94/63/WE z 1994 roku w sprawie kontroli emisji lotnych związków organicznych ze składowania paliwa i jego dystrybucji z terminali do stacji paliw,
- 5) Dyrektywa 2001/80/WE z 2001 roku w sprawie ograniczenia emisji niektórych zanieczyszczeń do powietrza z dużych obiektów energetycznego spalania,
- 6) Dyrektywa 2003/87/WE z 2003 roku ustanawiająca system handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych we Wspólnocie,
- 7) Dyrektywy dotyczące zawartości określonych substancji w paliwach,
- 8) Dyrektywa IPPC (96/61/WE),
- 9) Rozporządzenie wspólnotowe 2037/2000 z 2000 roku w sprawie substancji zubożających warstwę ozonową.

C. Z zakresu prawa międzynarodowego:

PRZEWODNICZĄCY RADY

Mirosława Kosińska

- 1) Konwencja w sprawie transgranicznego zanieczyszczenia powietrza na dalekie odległości z 1979 roku,
- 2) Protokół do Konwencji w sprawie transgranicznego zanieczyszczenia powietrza na dalekie odległości, dotyczący długofalowego finansowania wspólnego programu monitoringu i oceny przenoszenia zanieczyszczeń powietrza na dalekie odległości w Europie (EMEP) z 1984 roku,
- 3) Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu z 1992 roku,
- 4) Protokół z Kioto z 1997 roku,
- 5) Konwencja wiedeńska o ochronie warstwy ozonowej z 1985 roku,
- 6) Protokół montrealski w sprawie substancji zubożających warstwę ozonową z 1987 roku.

Potrzeba prawnej ochrony powietrza jest skutkiem jego zanieczyszczenia, które w ustawie – Prawo ochrony środowiska zostało zdefiniowane, jako **emisja, która może być szkodliwa dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska, może powodować szkodę w dobrach materialnych, może pogarszać walory estetyczne środowiska lub może kolidować z innymi uzasadnionymi sposobami korzystania ze środowiska** (art. 3 pkt 49 u.p.o.ś.).

Postępująca urbanizacja przyczynia się do wzrostu liczby źródeł emisji zanieczyszczeń. Badania jakości powietrza potwierdzają, iż emisja antropogeniczna jest głównym źródłem zanieczyszczeń powietrza w województwie kujawsko-pomorskiego.

Główne źródła emisji substancji do powietrza stanowią: zakłady produkcyjne, kotłownie oraz ruch komunikacyjny, a więc sektor: przemysłowy, energetyczny, komunalny i transportowy.

W Gminie Dąbrowa Biskupia głównym źródłem emisji zanieczyszczeń do powietrza jest tzw. emisja antropogeniczna wynikająca z działalności człowieka i podmiotów gospodarczych (tj. lokalne kotłownie i piece domowe) oraz emisja komunikacyjna.

Jednym z głównych problemów jest tzw. niska emisja, związana ze stosowaniem tradycyjnych paliw (tj. węgiel, drewno) w paleniskach domowych oraz z działalnością małych zakładów, niepodlegających obowiązkowi posiadania pozwolenia na wprowadzanie substancji do powietrza. Obowiązek uzyskania pozwoleń emisyjnych nie dotyczy również zarządców dróg, mimo, że emisja substancji generowana przez ruch transportowy ma istotny udział w wielkości globalnej emisji.

EMISJA PUNKTOWA

Punktowe źródła mają istotny wpływ na wielkość i zasięg stężeń zanieczyszczeń w powietrzu atmosferycznym. Emisja punktowa pochodzi głównie z dużych zakładów przemysłowych emitujących pyły, dwutlenek siarki, tlenek azotu, tlenek węgla oraz metale ciężkie.

PRZEWODNICZĄCY RADY
Mirosława Kozłowska

W województwie kujawsko-pomorskim w 2012 roku wyemitowano do atmosfery ogółem 8 460,3 tys. Mg zanieczyszczeń pyłowych i gazowych. Emisja zanieczyszczeń pyłowych ukształtowała się na poziomie 3,9 tys. Mg (o 4,6% niższym w porównaniu z rokiem poprzednim), co stanowiło w skali Polski 7,4%. W ogólnej emisji pyłów największy udział miały pyły ze spalania paliw (66,6%). Emisja zanieczyszczeń gazowych ukształtowała się na poziomie 8456,4 tys. Mg (w tym dwutlenek węgla 8 398,8 tys. Mg), co stanowiło w skali krajowej 3,5%. W rankingu województw o największej emisji gazów i pyłów do powietrza w skali kraju, województwo kujawsko-pomorskie w 2012 roku znalazło się na 7 miejscu z uwagi na gazy i 11 z uwagi na pyły.

W 2012 roku z zakładów przemysłowych znajdujących się na terenie województwa kujawsko-pomorskiego wyemitowano ogółem 2568, 4 tys. Mg zanieczyszczeń gazowych (w tym 2 551, 1 tys. Mg dwutlenku węgla) i 1 781, 6 kg zanieczyszczeń pyłowych (pyły ze spalania paliw stanowią 97,2%). Największa emisja pochodziła z powiatu inowrocławskiego.

Na terenie Gminy Dąbrowa Biskupia funkcjonuje jedynie kilka większych podmiotów gospodarczych, z których tylko Zakłady Mięsne VIANDO w miejscowości Radojewice oraz Gospodarstwo Rolne w Sobiesiernie były zobligowane do uzyskania pozwolenia na emisję zanieczyszczeń do atmosfery.

Zgodnie z ustawą z dnia 17 lipca 2009 r. o systemie zarządzania emisjami gazów cieplarnianych i innych substancji (Dz. U. z 2009 r. Nr 130, poz. 1070, z późn. zm.) podmioty gospodarcze zobowiązane są do sporządzania rocznych raportów o wielkościach emisji gazów cieplarnianych i innych substancji, wprowadzanych do powietrza. Ustawowy obowiązek raportowania danych o emisji gazów cieplarnianych do powietrza dotyczy wszystkich korzystających ze środowiska.

EMISJA LINIOWA

W ostatnich latach istotnie wzrosła dostępność pojazdów, praktycznie dla każdej grupy społecznej. Wynika to nie tylko z poprawy stopy życiowej w Polsce, ale także możliwości zakupu tanich, używanych pojazdów z zagranicy, których stan techniczny niejednokrotnie pozostawia wiele do życzenia. W związku z tym, praktycznie każda rodzina posiada już co najmniej jeden samochód. Jednocześnie w ostatnich latach spadł wskaźnik osób podróżujących jednym samochodem, co wiąże się nie tylko ze wzrostem kosztów podróży, ale i wyższą emisją zanieczyszczeń ze źródeł komunikacyjnych. Do zmiany tej niekorzystnej sytuacji, zwłaszcza z punktu widzenia środowiska naturalnego, mogą przyczynić się wzrastające ceny paliw, które najprawdopodobniej zmuszą część społeczeństwa do zmiany nawyków na bardziej ekonomiczne. Nie bez znaczenia są też kampanie społeczne o tematyce ekologicznej, zachęcające do korzystania z komunikacji publicznej.

Na terenie Gminy Dąbrowa Biskupia dostęp do komunikacji publicznej możliwy jest dzięki autobusom PKS i prywatnym przewoźnikom. Rozproszona zabudowa na terenach wiejskich sprawia, że korzystanie z samochodu jest nieuniknione. Mimo wszystko, działania proekologiczne, w tym zakresie, prowadzone na terenie Gminy mogą skupiać się na propagowaniu ekonomicznego podróżowania samochodem (zorganizowanie dojazdów przy maksymalnym wykorzystaniu liczby miejsc w pojeździe, co zmniejsza koszty podróży i jednocześnie ogranicza emisję zanieczyszczeń na skutek mniejszej ilości spalonego paliwa) lub jeśli to tylko możliwe, zastąpienie go rowerem, co wpływa nie tylko na środowisko, ale i stan zdrowia mieszkańców. Połączenia lokalne na terenie Gminy również przyczyniają się do zmniejszenia zanieczyszczeń.

Poziom zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego jest zależny od natężenia ruchu na poszczególnych trasach komunikacyjnych. Wielkość emisji ze źródeł komunikacyjnych zależna jest od ilości i rodzaju samochodów oraz rodzaju stosowanego paliwa jak również od procesów związanych ze zużyciem opon, hamulców a także ścierania nawierzchni dróg. Emisję związaną z ww. procesami zalicza się do tzw. emisji pozaspalinowej. Dodatkowy wpływ na wielkość emisji pyłu PM10 ma tzw. emisja wtórna (z unoszenia) pyłu PM10 z nawierzchni dróg.

Największe zanieczyszczenie powietrza substancjami pochodzącymi ze spalania paliw w silnikach pojazdów zdiagnozowano przy trasach komunikacyjnych o dużym natężeniu ruchu, biegnących przez obszary o zwartej zabudowie (zwłaszcza przy drogach wojewódzkich 252 Inowrocław - Włocławek i 246 Dąbrowa Biskupia - Złotniki Kujawskie). Główną przyczyną nadmiernej emisji zanieczyszczeń ze środków transportu jest przede wszystkim ich zły stan techniczny, nieodpowiednia eksploatacja, przestoje w ruchu spowodowane złą organizacją ruchu, a także zbyt mała przepustowość dróg lokalnych. Istotne znaczenie odgrywa także ruch tranzytowy pojazdów ciężkich. Z kolei na tych obszarach Gminy, gdzie występuje ruch samochodowy na poziomie lokalnym, problem związany z zanieczyszczeniami komunikacyjnymi ma znaczenie marginalne.

Na terenie Gminy nie występują żadne uciążliwości związane z transportem kolejowym. Poza torowiskiem nieczynnej kolejki wąskotorowej przez obszar gminy nie przebiega żadna trakcja kolejowa.

Reasumując, pomimo iż sieć dróg na terenie Gminy jest systematycznie modernizowana i przebudowywana, to jednak ciągły wzrost ruchu samochodowego pociąga za sobą degradację stanu technicznego dróg, a co za tym idzie zwiększenie hałasu komunikacyjnego i wzrost ilości zanieczyszczeń w powietrzu. W związku z tym, w celu redukcji emisji zanieczyszczeń ze źródeł liniowych, warto kontynuować działania polegające na poprawie

stanu technicznego dróg już istniejących (w tym również likwidacja nieutwardzonych poboczy).

EMISJA POWIERZCHNIOWA

Źródłem emisji powierzchniowej, pochodzącej z sektora bytowego, są lokalne kotłownie i paleniska domowe. W Gminie Dąbrowa Biskupia produkcja energii ciepłej na potrzeby grzewcze odbywa się w:

- kotłowniach własnych małych obiektów użyteczności publicznej (szkoły, przedszkola, budynki administracyjne),
- kotłowniach małych obiektów działalności gospodarczej (głównie sklepy) i zakładów,
- w indywidualnych kotłowniach budynków mieszkalnych oraz indywidualnych paleniskach domowych.

Na terenie Gminy mieszkańcy nadal ogrzewają swoje domy węglem, co przyczynia się do wysokiej emisji dwutlenku siarki, tlenku azotu, pyłów, sadzy oraz tlenku węgla i węglowodorów aromatycznych, które działają niekorzystnie na środowisko naturalne. Coraz wyższe ceny paliw opałowych przyczyniają się z kolei do poszukiwania różnego rodzaju oszczędności. Z tego powodu część mieszkańców spala w swoich piecach różnego rodzaju odpady, emitujące znaczne ilości zanieczyszczeń. Praktyka ta jest w dalszym ciągu powszechna dla obszarów wiejskich. Innym sposobem poszukiwania oszczędności jest wykorzystanie na cele ogrzewania i przygotowania ciepłej wody użytkowej, odnawialnych źródeł energii. Montaż tego typu urządzeń wiąże się z dość wysokimi nakładami na etapie inwestycyjnym, natomiast w fazie eksploatacji wymaga ponoszenia znacznie niższych kosztów, niż w przypadku powszechnie stosowanych źródeł ciepła opalanych węglem, olejem czy gazem. Ze względu na coraz atrakcyjniejsze ceny urządzeń grzewczych bazujących na odnawialnych źródłach energii oraz dodatkowo możliwość współfinansowania takiej inwestycji np. z WFOŚiGW oraz funduszy Unii Europejskiej, Gmina będzie informowała mieszkańców o możliwościach uzyskania dofinansowania na wyposażenie budynków mieszkalnych w urządzenia bazujące na odnawialnych źródłach energii.

Jednym z najbardziej powszechnych sposobów ograniczania niskiej emisji jest termomodernizacja budynków mieszkalnych oraz budynków użyteczności publicznej, których przegrody zewnętrzne nie spełniają warunków technicznych w zakresie wartości współczynnika przenikania ciepła. Docieplanie ścian zewnętrznych, stropów lub stropodachów, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej oraz usprawnienia w zakresie instalacji c.o. i c.w.u. wiążą się z istotnym ograniczeniem zapotrzebowania budynku na ciepło, co znajduje bezpośrednie odzwierciedlenie w ilości spalanej paliwa, a w rezultacie emisji zanieczyszczeń.

PRZEWODNICZĄCY RADY
Mirosława Kosińska

Występująca na danym terenie struktura paliwowa wśród korzystających z indywidualnych źródeł ciepła jest bardzo istotna ze względu na jakość powietrza. Praktyka stosowana w całej Polsce wskazuje, iż w domowych kotłowniach nie tylko spalane są ww. paliwa ale również odpady, takie jak: plastik, guma itp. Zjawisko to powoduje zwiększone zanieczyszczenie powietrza szczególnie w okresie grzewczym, a toksyczne związki uwalniane do atmosfery podczas spalania paliw jak i odpadów mają fatalny wpływ na zdrowie społeczeństwa.

Eksploatacja domowych pieców grzewczych odbywa się w ramach tzw. powszechnego korzystania ze środowiska i w rozumieniu przepisów ustawy - Prawo ochrony środowiska nie wymaga uzyskania pozwoleń na wprowadzenie gazów i pyłów do powietrza. W przypadku sektora bytowo-komunalnego nie ma opracowanych skutecznych i ekonomicznie zasadnych metod redukcji zanieczyszczeń poprzez urządzenia ochronne. Brak podstaw prawnych do zarządzania wymiany starych, niskosprawnych i nieekologicznych kotłów i pieców węglowych przez osoby fizyczne jest poważną barierą do podjęcia działań zmierzających do ograniczenia ich oddziaływania, na jakość powietrza. Podejmowane działania powinny być w pierwszej kolejności skierowane na większe uświadomienie społeczeństwa i propagowanie szerszego wykorzystania paliw niskoemisyjnych, bardziej przyjaznych środowisku, których wykorzystanie przyczyni się do zmniejszenia tzw. niskiej emisji, jak również wyeliminuje spalanie odpadów.

W wyniku spalania paliw naturalnych, oprócz ciepła, powstają również gazy spalinowe oraz – w przypadku paliw stałych – popioły i żużle. Skład spalin jest różny w zależności od rodzaju paliwa oraz samego procesu spalania, który wbrew pozorom jest procesem skomplikowanym, zależnym od temperatury, stosunku do ilości paliwa, rodzaju palnika lub paleniska i wielu innych czynników.

Głównym składnikiem spalin powstających przy spalaniu paliw stałych jest dwutlenek węgla (CO_2), w mniejszych ilościach dwutlenek siarki (SO_2), tlenek węgla (CO), tlenki azotu (NO_x), para wodna (H_2O), sadza i pył. W przypadku paliw ciekłych i gazowych udział pary wodnej w spalinach jest większy i porównywalny z ilością CO_2 , natomiast nie ma w nich pyłu, a w przypadku gazu ziemnego – SO_2 . Niektóre gatunki ropy naftowej także nie posiadają związków siarki.

W spalinach pochodzących z paliw ciekłych i gazowych również występują, choć w mniejszych ilościach, tlenki azotu i sadza, gdyż ich obecność jest związana raczej z samym procesem spalania niż z rodzajem paliwa.

- Tlenki węgla

Z punktu widzenia ochrony środowiska rozróżnia się dwa rodzaje dwutlenków węgla: przyjazny dla środowiska - o krótkim (trwającym od 1 roku do kilkudziesięciu lat) obiegu

w przyrodzie, który powstaje w procesach utleniania biomasy (drewna, słomy, biopaliw i biomasy) i nieprzyjazny, który jest produktem spalania paliw nieodnawialnych (węгля, ropy, gazu), a cykl jego obiegu określa się w milionach lat.

- Tlenki siarki

Głównym źródłem emisji SO₂ jest energetyka – 90%, natomiast za pozostałe 10% emisji odpowiada przemysł i komunikacja. Dwutlenek siarki, jako taki nie szkodzi środowisku, jednak w obecności ozonu – O₃, który powstaje podczas wyładowań atmosferycznych, przekształca się w bardzo niebezpieczny dla środowiska SO₃, który łączy się w chmurach z parą wodną i spada na ziemię w postaci kwaśnego deszczu.

- Związki organiczne

Związki organiczne w spalinach to głównie węglowodory alifatyczne (parafiny), które są praktycznie obojętne dla środowiska, oraz policykliczne węglowodory aromatyczne (wielopierścieniowe), które alergizują, podrażniają błony śluzowe, a nawet mogą wywoływać nowotwory. Najbardziej znany z tych związków to benzo[a]piren (BaP), który jest związkiem silnie rakotwórczym.

Przyczyną powstawania tych węglodorów jest niepełne spalanie paliw przy zbyt małej ilości powietrza, termiczny rozkład paliwa (piroliza) również wobec braku tlenu, a także gwałtowne schładzanie płomienia na skutek nierównomiernego spalania, rozruchu urządzenia lub spalania paliw w nieodpowiednich kotłach, palnikach lub silnikach.

- Sadza

Głównym składnikiem sadzy, która tworzy ze spalinami lub powietrzem aerozol nazywany dymem, jest węgiel bezpostaciowy. Sadza zawiera także węglowodory. Ponieważ z węglodorów aromatycznych sadza powstaje łatwiej niż z alifatycznych, więc to one są drugim składnikiem sadzy. Należy, zatem przypuszczać, że sadza może mieć, podobnie jak i węglowodory aromatyczne, działanie rakotwórcze.

- Pyły

Pyły i popioły to stałe składniki mineralne, które pozostają po spalaniu paliw. Popiół i sadza stanowią główne składniki dymu, którego cząsteczki o rozmiarach nieprzekraczających 0,1 μm mają bardzo dobrze rozwiniętą powierzchnię, dzięki której adsorbują lotne toksyczne składniki spalin i dlatego są bardzo niebezpieczne dla zdrowia ludzi i zwierząt, a także dla roślin.

PRZEWODNICZĄCY RADY
Mirosława Kozłowska

Najważniejsze negatywne skutki oddziaływania produktów spalania paliw nieodnawialnych, głównie węgla kamiennego i brunatnego, to pogłębienie się efektu cieplarnianego oraz powiększanie się stref występowania smogu.

Negatywne oddziaływanie energetyki konwencjonalnej na środowisko obejmuje ponadto:

- zakwaszenie atmosfery tlenkami siarki i azotu, wskutek czego giną lasy, zamiera życie w rzekach i jeziorach;
- brak tlenu w środowisku morskim, co jest następstwem emisji tlenków azotu, zaburza równowagę pokarmową w morzu ze szkodą dla żyjących w nim organizmów roślinnych i zwierzęcych;
- zanieczyszczenie wód zaskórnych metalami ciężkimi wymywanymi z nieprawidłowo składowanych popiołów i żużli, a także produktami ubocznymi powstającymi podczas oczyszczania spalin metodami mokrymi i suchymi.

(Źródło: „Proekologiczne odnawialne źródła energii” W. M. Lewandowski, Warszawa 2007)

Zagrożenia wynikające z zanieczyszczeń powietrza są groźniejsze od zanieczyszczeń wód czy gleb, ze względu na niedająca się kontrolować łatwość rozprzestrzeniania.

STAN POWIETRZA

Zgodnie z art. 89 ustawy Prawo ochrony środowiska Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska co roku dokonuje oceny poziomów substancji w powietrzu w poszczególnych strefach.

W rozumieniu założeń do projektu ustawy o zmianie ustawy – prawo ochrony środowiska, przygotowywanych w związku z transpozycją do prawa polskiego Dyrektywy 2008/50/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie, jakości i czystszeo powietrza dla Europy przyjmuje się, że od stycznia 2010 r. dla wszystkich zanieczyszczeń uwzględnionych w ocenie strefę stanowi:

- aglomeracja o liczbie mieszkańców powyżej 250 tysięcy,
- miasto nie będące aglomeracją o liczbie mieszkańców powyżej 100 tysięcy,
- pozostały obszar województwa, nie wchodzący w skład aglomeracji i miast powyżej 100 tys. mieszkańców.

Teren Gminy Dąbrowa Biskupia nie był objęty badaniami monitoringowymi, jakości powietrza atmosferycznego.

W 2012 roku pomiarami monitoringowymi stężeń zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego w ramach „Rocznej oceny jakości powietrza atmosferycznego w województwie kujawsko-pomorskim za rok 2012” objęto 18 powiatów w województwie

kujawsko-pomorskim. Zebrano obszerny zbiór wyników pomiarów prowadzonych w roku 2012 na 129 stacjach pomiarowych, w tym na:

- 23 stałych stacjach pomiarowych poza uzdrowiskami,
- 2 stałych stacjach zlokalizowanych na terenie uzdrowisk: Ciechocinek i Inowrocław,
- 96 stacjach pomiarów pasywnych SO₂ i NO₂,
- 8 stacjach, na których wykonywano wyłącznie pomiary pasywne benzenu: 3 na terenie miasta Bydgoszcz, 2 w Grudziądzu oraz po 1 we Włocławku, Chełmnie i Mogilnie (pomiary pasywne benzenu wykonywano ponadto w 8 stacjach o szerokim zakresie pomiarowym, wymienionych wśród stacji stałych: 2 we Włocławku oraz po 1 w Bydgoszczy, Toruniu, Inowrocławiu, Brodnicy, Nakle nad Notecią i Żninie).

Wyniki pomiarów służą do oceny, jakości powietrza województwie w 4 strefach:

- aglomeracja bydgoska,
- miasto Toruń,
- miasto Włocławek,
- strefa kujawsko-pomorska.

Gmina Dąbrowa Biskupia zalicza się do **strefy kujawsko-pomorskiej**.

Celem sporządzenia oceny jest uzyskanie informacji o poziomach stężeń substancji zanieczyszczających powietrze na obszarze poszczególnych stref w zakresie umożliwiającym:

- dokonanie klasyfikacji stref w oparciu o obowiązujące kryteria,
- uzyskanie informacji o przestrzennych rozkładach stężeń zanieczyszczeń na obszarze strefy, w zakresie umożliwiającym wskazanie obszarów przekroczeń wartości kryterialnych,
- wskazanie prawdopodobnych przyczyn występowania ponadnormatywnych stężeń zanieczyszczeń w określonych rejonach,
- wskazanie potrzeb dotyczących wzmocnienia istniejącego systemu monitoringu i oceny.

PRZEWODNICZĄCY RADY
Mirosława Kosińska
Mirosława Kosińska

Rysunek 5. Podział województwa kujawsko-pomorskiego na strefy

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie kujawsko-pomorskim za 2012 rok, WIOŚ w Bydgoszczy

Ocena za 2012 r. została wykonana w oparciu o kryteria określone rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu. Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska oraz zapisami aktów wykonawczych ocenie podlegają następujące substancje:

- benzen, dwutlenek azotu, dwutlenek siarki, ołów, tlenek węgla, ozon, pył zawieszony PM10 i PM2,5, arsen, kadm, nikiel, benzo/a/piren dla kryteriów określonych ze względu na **ochronę zdrowia**,
- dwutlenek siarki, tlenki azotu, ozon dla kryteriów określonych ze względu na **ochronę roślin**.

Podstawą klasyfikacji stref w rocznej ocenie jakości powietrza są wartości poziomów: dopuszczalnego, dopuszczalnego powiększonego o margines tolerancji (PM2.5), docelowego i celu długoterminowego określone w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 3 marca 2008 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. Nr 47, poz. 281) oraz w dyrektywie 2008/50/WE-CAFE.

W wyniku klasyfikacji, w zależności od analizy stężeń w danej strefie można wydzielić następujące klasy stref:

- **klasa A** – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają poziomów dopuszczalnych i poziomów docelowych.
- **klasa B** – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne lecz nie przekraczają poziomów dopuszczalnych powiększonych o margines tolerancji,

- **klasa C** – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne powiększone o margines tolerancji, w przypadku gdy margines tolerancji nie jest określony – poziomy dopuszczalne i poziomy docelowe, oraz dla ozonu
- **klasa D1** – stężenia ozonu nie przekraczają poziomu celu długoterminowego,
- **klasa D2** – stężenia ozonu przekraczają poziom celu długoterminowego.

Ocena jakości powietrza na obszarze województwa kujawsko-pomorskiego według kryteriów określonych pod kątem ochrony roślin wykazała brak przekroczeń stężeń dopuszczalnych określonych dla dwutlenku siarki i tlenków azotu, natomiast dokonując oceny stężeń ozonu stwierdzono przekroczenie wartości poziomu celu długoterminowego.

Tabela 4. Ocena jakości powietrza pod kątem ochrony roślin

Nazwa powiatu	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy		
	SO ₂	NO _x	O ₃
strefa kujawsko-pomorska	A	A	C

Źródło: „Roczna ocena jakości powietrza w województwie kujawsko-pomorskim za rok 2012”

Tabela 5. Wynikowe klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia wg jednolitych kryteriów w skali kraju, zgodnych z kryteriami UE

Nazwa strefy	Kod strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych substancji dla obszaru całej strefy												
		SO ₂	NO ₂	PM10	Pb	C ₆ H ₆	CO	O ₃	As	Cd	Ni	BaP	PM2,5	
strefa kujawsko-pomorska	PL0404	A	A	C	A	A	A	C	A	A	A	C	A	

Źródło: „Roczna ocena jakości powietrza w województwie kujawsko-pomorskim za rok 2012”

Z danych zestawionych w tabeli 5 wynika, iż jedynie poziomy stężenie: ozonu, pyłu PM10 i benzo(a)pirenu w strefie kujawsko-pomorskiej kształtowały się powyżej poziomu dopuszczalnego, co zadecydowało o klasyfikacji wynikowej C dla tego zanieczyszczenia.

Natomiast stężenia pozostałych zanieczyszczeń nie przekraczały wartości dopuszczalnych, dlatego też klasą wynikową dla wymienionych zanieczyszczeń jest klasa A.

PRZEWODNICĄCY RADY

 Mirosława Kosińska

Przeprowadzona analiza poziomu stężeń zanieczyszczeń za 2012 rok wykazała, zatem dobrą jakość powietrza w strefie kujawsko-pomorskiej (a tym samym również na terenie Gminy Dąbrowa Biskupia).

ODORY

Odorami nazywa się lotne związki chemiczne organiczne i nieorganiczne wyczuwane przez receptory węchowe przy bardzo niskich stężeniach i rejestrowane przez mózg jako nieprzyjemne.

wg doc. dr hab. Zbigniewa Maklesa oraz dr inż. Magdaleny Galwas-Zakrzewskiej

Do źródeł wytwarzających gazy złowonne (odory) na terenie Gminy Dąbrowa Biskupia można zaliczyć:

- odory towarzyszące hodowli (składowanie bądź nawożenie obornikiem, gnojówką, gnojowicą) – w tym 3 ферmy drobiu w Modliborzycach i 2 ферmy drobiu w Dąbrowie Biskupiej,
- odory towarzyszące zakładom produkcyjnym zlokalizowanym na terenie Gminy, w tym Zakłady Mięsne VIANDO i Gospodarstwo Rolne przy VIANDO,
- odory towarzyszące chemizacji w rolnictwie (wykonywanie oprysków),
- zbiorniki bezodpływowe (szamba),
- niezorganizowane źródła emisji z indywidualnych palenisk domowych, (np. spalanie odpadów z tworzyw sztucznych, gumi w paleniskach domowych).

W celu zapewnienia wysokiej, jakości życia na terenie Gminy wynikającej m.in. z nieuciążliwej emisji złowonnej, konieczne jest konsekwentne postępowanie zarówno mieszkańców (poprzez wyeliminowanie spalania odpadów, itp.), jak i władz Gminy m.in. poprzez: edukację ekologiczną mieszkańców, poszerzanie pasów zieleni izolacyjnych wokół obiektów uciążliwych zapachowo.

4.2.3. Hałas

Hałas w środowisku to wszelkiego rodzaju niepożądane, nieprzyjemne i uciążliwe dźwięki w danym miejscu i czasie. Jest zanieczyszczeniem środowiska przyrodniczego charakteryzującym się różnorodnością źródeł i powszechnością występowania.

Skutki oddziaływania hałasu i wibracji na człowieka i środowisko naturalne są bardzo dotkliwe.

- Społeczne i zdrowotne skutki oddziaływania hałasu i wibracji wyrażają się:
  - a) szkodliwym działaniem na zdrowie ludności;
  - b) obniżeniem sprawności i chęci działania oraz wydajności pracy;
  - c) negatywnym wpływem na możliwość komunikowania się;

- d) utrudnieniem odbioru sygnałów optycznych;
  - e) obniżeniem sprawności nauczania;
  - f) powodowaniem lokalnych napięć i kłótni między ludźmi;
  - g) zwiększeniem negatywnych uwarunkowań w pracy i komunikacji, powodujących wypadki;
  - h) rosnącymi liczbami zachorowań na głuchotę zawodową i chorobę wibracyjną.
- Hałas i wibracje powodują pogorszenie, jakości środowiska przyrodniczego, a w konsekwencji:
- a) utratę przez środowisko naturalne istotnej wartości, jaką jest cisza;
  - b) zmniejszenie (lub utratę) wartości terenów rekreacyjnych lub leczniczych;
  - c) zmianę zachowań ptaków i innych zwierząt (stany lękowe, zmiana siedlisk, zmniejszenie liczby składanych jaj, spadek mleczności zwierząt i inne).
- Hałas i wibracje powodują również ujemne skutki gospodarcze, takie jak:
- a) szybsze zużywanie się środków produkcji i transportu;
  - b) pogorszenie jakości i przydatności terenów zagrożonych nadmiernym hałasem oraz zmniejszenie przydatności obiektów położonych na tych terenach;
  - c) absencję chorobową spowodowaną hałasem i wibracjami, z czym są związane koszty leczenia, przechodzenia na renty inwalidzkie, utrata pracowników;
  - d) pogorszenie jakości wyrobów (niezawodności, trwałości);
  - e) utrudnienia w eksporcie wyrobów nie spełniających światowych wymagań ochrony przed hałasem i wibracjami.

Hałas pochodzenia antropogenicznego, dzieli się w zależności od sposobu powstawania, na hałas komunikacyjny i przemysłowy.

- Hałas przemysłowy jest to hałas stworzony przez źródła zlokalizowane wewnątrz i na zewnątrz obiektów budowlanych różnego typu. Bywa on najczęstszą przyczyną skarg ludności. Wynika to między innymi z faktu, że hałasy tego typu mają najczęściej charakter ciągły, często o bardzo dokuczliwym brzmieniu. Największymi źródłami są zakłady przemysłowe, wytwórcze i rzemieślnicze.
- Hałas komunikacyjny pochodzi od środków transportu lotniczego, kolejowego i drogowego. Szczególnie narażone są tereny znajdujące się w pobliżu większych tras komunikacyjnych. Wynika to z dużej dynamiki wzrostu ilości środków transportu, zwłaszcza pojazdów samochodowych notowanego w ostatnich latach oraz wzmożonego ruchu tranzytowego (towarowego i osobowego) w komunikacji międzynarodowej.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Mirosława Kosińska

Podsystem monitoringu hałasu obejmuje zarówno emisję hałasu, jak i ocenę klimatu akustycznego. Ze względu na charakter zjawiska hałasu, pomiary w sieci krajowej i sieciach regionalnych międzywojewódzkich nie są realizowane. Sieci regionalne wojewódzkie obejmują badania wykonywane w zależności od potrzeb w miejscach o szczególnym zagrożeniu i obejmują pomiary hałasu emitowanego z dróg krajowych i wojewódzkich. Sieci lokalne obejmują pomiarami źródła przemysłowe i komunikacyjne.

Podstawowym źródłem uciążliwości akustycznych dla środowiska na terenie Gminy Dąbrowa Biskupia są hałasy komunikacyjne. Sieć komunikacyjną Gminy tworzą 2 drogi wojewódzkie, drogi powiatowe oraz gminne.

Hałas przemysłowy

Dominującymi źródłami hałasu przemysłowego są: instalacje wentylacji ogólnej, odpylania i odwiórowania, sprężarki, chłodnie, maszyny tartaczne, maszyny stolarskie, maszyny do plastycznej obróbki metalu, maszyny budowlane, węzły betoniarskie, sieczkarnie, specjalistyczne linie technologiczne, transport wewnątrzzakładowy oraz urządzenia nagłaśniające.

WIOŚ w Bydgoszczy prowadzi kontrole w zakresie uciążliwości akustycznej zakładów produkcyjnych i usługowych województwa. W 2012 roku, kontroli w zakresie hałasu emitowanego przez jednostki i podmioty gospodarcze poddano 118 zakładów, stwierdzając 17 przypadków naruszeń dopuszczalnych norm. W latach 2008-2012, na 673 kontrole w zakresie ochrony przed hałasem przemysłowym, zarejestrowano na terenie województwa ponad 20% przypadków przekroczeń dopuszczalnych poziomów dźwięku. W tym czasie do obowiązujących norm dostosowało się prawie 10% jednostek i podmiotów gospodarczych, u których stwierdzono przekroczenia hałasu.

Badania poziomu hałasu na terenie Gminy Dąbrowa Biskupia prowadzono w zakresie hałasu przemysłowego w następujących punktach:

- 1) **Gospodarstwo Rolne Magdalena Szczupak - Woźniczka**, Radojewice 54, 88-101 Inowrocław, gm. Dąbrowa Biskupia - od dnia 16.09.2009 r. prawa i obowiązku przeszły na Gospodarstwo Rolne Szczupak Alojzy, Radojewice 54, 88-101 Inowrocław, gm. Dąbrowa Biskupia - pomiary przeprowadzone w punktach na terenie posesji Radojewice 53;

PRZEWODNICZĄCY RADY
Mirosława Kozłowska

Tabela 6. Pomiary hałasu w Gospodarstwie Rolnym Magdalena Szczupak - Woźniczka, Radojewice 54

L.p.	Kontrolny pomiar hałasu - data	Monitoringowy pomiar hałasu - data	Wynik pomiaru hałasu LAeqT w dB	Przekroczenie wartości dopuszczalnej
1	21.07.2008 r. - dzień	-	Pkt. 1 - 46,8 Pkt. 2 - 45,8	Bez przekroczenia
2	31.07.2009 r. - dzień	-	Pkt. 1 - 51,0 Pkt. 2 - 50,0	Bez przekroczenia
3	25.05.2011 r. - dzień	-	Pkt. 1 - 45,6 Pkt. 2 - 46,3	Bez przekroczenia
4	-	04.07.2011 r. - dzień 04.07.2011 r. - noc	Pkt. 1 - 49,6 Pkt. 2 - 41,6	Bez przekroczenia
5	-	03.07.2013 r. - dzień 03.07.2013 r. - noc	Pkt. 1 - 48,8 Pkt. 2 - 44,7	Bez przekroczenia

Źródło: WIOŚ w Bydgoszczy

- 2) **Zakłady Mięsne „VIANDO” Wanda Szczupak, Radojewice 54, 88-101 Inowrocław** - pomiary przeprowadzone w punktach na terenie posesji Radojewice 52 i Radojewice 53;

Tabela 7. Pomiary hałasu w Zakładach Mięsnych „VIANDO” Wanda Szczupak, Radojewice

L.p.	Kontrolny pomiar hałasu - data	Monitoringowy pomiar hałasu - data	Wynik pomiaru hałasu LAeqT w dB	Przekroczenie wartości dopuszczalnej
1	17.07.2008 r. - dzień	-	Pkt. 1 - 47,8 Pkt. 2 - 50,9 Pkt. 3 - 48,0 Pkt. 4 - 49,0 Pkt. 5 - 50,4	Bez przekroczenia
2	28/29.07.2008 r. - noc	-	Pkt. 1 - 44,1 Pkt. 2 - 44,9 Pkt. 3 - 41,3 Pkt. 4 - 41,9 Pkt. 5 - 43,7	Bez przekroczenia
3	-	04.07.2011 r. - dzień	Pkt. 1 - 51,1 Pkt. 2 - 53,4	Bez przekroczenia
4	-	04.07.2011 r. - noc	Pkt. 1 - 44,4 Pkt. 2 - 46,2	Bez przekroczenia
5	-	03.07.2013 r. - dzień	Pkt. 1 - 48,8 Pkt. 2 - 44,7	Bez przekroczenia
6	-	03.07.2013 r. - noc	Pkt. 1 - 48,8 Pkt. 2 - 44,7	Bez przekroczenia

Źródło: WIOŚ w Bydgoszczy

Hałas komunikacyjny

Ze względu na szybki wzrost liczby pojazdów samochodowych i niedostateczną ilość dróg szybkiego ruchu, hałas wytwarzany przez transport samochodowy jest głównym obciążeniem środowiska. O poziomie hałasu komunikacyjnego decyduje wiele czynników, tj.: natężenie ruchu pojazdów, prędkość strumienia pojazdów, rodzaj nawierzchni, płynność ruchu pojazdów, ukształtowanie terenu, przez który przebiega trasa komunikacyjna oraz rodzaj i szerokość drogi.

PRZEWODNICZĄCY RASY

Teren Gminy Dąbrowa Biskupia przecinają dwie drogi wojewódzkie o numerach 252 i 249. Pozostałe drogi mają charakter lokalny i nie notuje się na nich zwiększonego ruchu pojazdów. Jedynymi obszarami, na których występować może podwyższony hałas komunikacyjny są miejscowości i tereny położone wzdłuż dróg wojewódzkich, są to następujące miejscowości:

- Dąbrowa Biskupia,
- Pieranie,
- Stanomin,
- Ośniszczewko,
- Bąkowo,
- Radojewice,
- Sobiesierne.

WIOŚ w Bydgoszczy nie prowadził pomiarów hałasu komunikacyjnego w Dąbrowie Biskupiej jednak należy stwierdzić, że problem hałasu komunikacyjnego w Gminie ma charakter marginalny. Wyniki badań dotyczące terenu powiatu wskazują, że największą uciążliwością charakteryzują się obszary położone wzdłuż dróg krajowych oraz gęsto zabudowane obszary miejskie. Pomiaru udowodniły, że głównym czynnikiem uciążliwości dróg jest ruch ciężarowy i jednocześnie wskazały na konieczność wyeliminowania go z obszarów gęstej zabudowy i innych terenów chronionych. Badania potwierdzają zasadność skupienia się na szeroko rozumianym monitoringu komunikacyjnym.

Dopuszczalny poziom hałasu dla wskaźników długookresowych i krótkookresowych określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 1 października 2012 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2012 r., poz. 1109).

PRZEWODNICZĄCY RADY
Mirosława Kosińska

Tabela 8. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu, z wyłączeniem hałasu powodowanego przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie elektroenergetyczne, wyrażone wskaźnikami LAeq D i LAeq N

L.p.	Rodzaj terenu	Dopuszczalny poziom hałasu w dB			
		Drogi lub linie kolejowe ¹⁾		Pozostałe objekty i działalność będąca źródłem hałasu	
		LAeq D przedział czasu odniesienia równy 16 godz.	LAeq N przedział czasu odniesienia równy 8 godz.	LAeq D przedział czasu odniesienia równy 8 najmniej korzystnym godzinom dnia	LAeq N przedział czasu odniesienia równy 1 najmniej korzystnej godzinie nocy
1	a) Strefa ochronna „A” uzdrowiska b) Tereny szpitali poza miastem	50	45	45	40
2	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej b) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży ²⁾ c) Tereny domów opieki społecznej d) Tereny szpitali w miastach	61	56	50	40
3	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego b) Tereny zabudowy zagrodowej c) Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe ²⁾ d) Tereny mieszkaniowo-usługowe	65	56	55	45
4	Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców ³⁾	68	60	55	45

Objaśnienia:

1) Wartości określone dla dróg i linii kolejowych stosuje się także dla torowisk tramwajowych poza pasem drogowym i kolei linowych.

2) W przypadku niewykorzystywania tych terenów, zgodnie z ich funkcją, w porze nocy, nie obowiązuje na nich dopuszczalny poziom hałasu w porze nocy.

3) Strefa śródmiejska miast powyżej 100 tys. mieszkańców to teren zwartej zabudowy mieszkaniowej z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych. W przypadku miast, w których występują dzielnice o liczbie mieszkańców powyżej 100 tys., można wyznaczyć w tych dzielnicach strefę śródmiejską, jeżeli charakteryzuje się ona zwartą zabudową mieszkaniową z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych.

Źródło: Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 1 października 2012 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku

PRZEWODNICZĄCY RADY
[Podpis]
Miroslawa Kosińska

Tabela 9. Dopuszczalne poziomy hałas w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu, z wyłączeniem hałasu powodowanego przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie elektroenergetyczne, wyrażone wskaźnikami LDWN i LN, które to wskaźniki mają zastosowanie do prowadzenia długookresowej polityki w zakresie ochrony przed hałasem

L.p.	Rodzaj terenu	Dopuszczalny długookresowy średni poziom dźwięku A w dB			
		Drogi lub linie kolejowe ¹⁾		Pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu	
		L _{DWN} przedział czasu odniesienia równy wszystkim dobom w roku	L _N przedział czasu odniesienia równy wszystkim nocom	L _{DWN} odniesienia równy wszystkim dobom w roku	L _N przedział czasu odniesienia równy wszystkim nocom
1	a) Strefa ochronna „A” uzdrowiska b) Tereny szpitali poza miastem	50	45	45	40
2	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej b) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży ²⁾ c) Tereny domów opieki społecznej d) Tereny szpitali w miastach	64	59	50	40
3	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego b) Tereny zabudowy zagrodowej c) Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe ²⁾ d) Tereny mieszkaniowo-usługowe	68	59	55	45
4	Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców ³⁾	70	65	55	45

Objaśnienia:

1) Wartości określone dla dróg i linii kolejowych stosuje się także dla torowisk tramwajowych poza pasem drogowym i kolei linowych.

2) W przypadku niewykorzystywania tych terenów, zgodnie z ich funkcją, w porze nocy, nie obowiązuje na nich dopuszczalny poziom hałasu w porze nocy.

3) Strefa śródmiejska miast powyżej 100 tys. mieszkańców to teren zwartej zabudowy mieszkaniowej z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych. W przypadku miast, w których występują dzielnice o liczbie mieszkańców powyżej 100 tys., można wyznaczyć w tych dzielnicach strefę śródmiejską, jeżeli charakteryzuje się ona zwartą zabudową mieszkaniową z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych.

Źródło: Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 1 października 2012 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku

PRZEWODNICZĄCY RADY
Mirosława Kosińska

Inspekcja Ochrony Środowiska nie ma możliwości wydania decyzji o administracyjnej karze pieniężnej w przypadku przekroczenia standardów jakości klimatu akustycznego. Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku, (Dz. U. z 2007 r. Nr 120, poz. 826 ze zm.), ochronie przed hałasem podlegają tereny, w związku, z czym dopuszczalne poziomy hałasu muszą być dotrzymane na granicy terenu podlegającego ochronie akustycznej, a zatem ustalenie nieprzekraczalnej linii zabudowy nie zapewni dotrzymania standardów, jakości środowiska w tym zakresie. Tereny wymagające ochrony akustycznej należy sytuować w takiej odległości od źródeł hałasu, która gwarantuje zachowanie na tych terenach dopuszczalnych poziomów hałasu lub w odległości mniejszej przy zastosowaniach skutecznych środków ograniczających emisję hałasu, co najmniej do poziomów dopuszczalnych.

W związku z powyższym, zarządzający drogami zobowiązani są do podjęcia działań ograniczających uciążliwości akustyczne, ale jeśli hałas powstaje w związku z eksploatacją drogi, nie przewiduje się wydania decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu w środowisku.

4.2.4. Promieniowanie elektromagnetyczne

W aktualnym stanie prawnym można wyróżnić promieniowanie:

- jonizujące, występujące w wyniku użytkowania substancji promieniotwórczych w energetyce jądrowej, ochronie zdrowia, przemyśle, badaniach naukowych, przed którym ochrona unormowana jest w ustawie z 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe,
- niejonizujące promieniowanie elektromagnetyczne, związane ze zmianami pola elektromagnetycznego wytwarzanego przez źródła energetyczne i radiokomunikacyjne, przed którym ochronę reguluje ustawa Prawo ochrony środowiska, w dziale VI pod nazwą „Ochrona przed polami elektromagnetycznymi”.

Niejonizujące promieniowanie elektromagnetyczne w postaci pól elektromagnetycznych (PEM) zawsze występowało w środowisku naturalnym. Pochodzi ono od naturalnych źródeł, jakimi są np.: Słońce, Ziemia, zjawiska atmosferyczne. Natomiast sztuczne pola elektromagnetyczne zaczęły pojawiać się w środowisku ponad sto lat temu i były związane z techniczną działalnością człowieka. Promieniowanie elektromagnetyczne występuje wszędzie. Do najważniejszych źródeł promieniowania należą:

- stacje i linie energetyczne,
- nadajniki radiowe i telewizyjne oraz CB-radio i radiostacje amatorskie,
- stacje bazowe telefonii komórkowej,
- wojskowe i cywilne urządzenia radionawigacji i radiolokacji,

- urządzenia powszechnego użytku: kuchenki mikrofalowe, monitory, aparaty komórkowe itp.

Zgodnie z art. 3 pkt 18 u.p.o.ś przez pola elektromagnetyczne rozumie się pole elektryczne, magnetyczne oraz elektromagnetyczne o częstotliwościach od 0 Hz do 300 GHz.

Zgodnie z Ustawą, celem regulacji dotyczących pól elektromagnetycznych jest: utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej lub na poziomie dopuszczalnych wartości, a w przypadku, gdy normy są przekroczone, zmniejszenie emisji pól do poziomu dopuszczalnego. Wartości dopuszczalne natężenia pól elektromagnetycznych określa Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. (Dz. U. nr 192, poz. 1883), podając je osobno dla terenów przeznaczonych pod zabudowę oraz dla miejsc dostępnych dla ludzi, zgodnie z art. 122 ust. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska. Owe dopuszczalne wartości są zgodne z rekomendacjami Rady Europy oraz zaleceniami międzynarodowych organizacji zajmujących się kwestiami ochrony przed promieniowaniem.

W zakresie promieniowania elektromagnetycznego dla człowieka istotne są mikrofałe, radiofałe i fale o bardzo niskiej częstotliwości (VLF), a także fale o ekstremalnie niskiej częstotliwości (FW). Ważną cechą pól elektromagnetycznych jest to, że ich natężenie spada wraz z rosnącą odległością od źródła, które je wytwarza.

Promieniowanie niejonizujące uważa się obecnie za jedno z poważniejszych zanieczyszczeń środowiska. Pole elektromagnetyczne wytwarzane przez silne źródło niekorzystnie zmienia warunki bytowania człowieka, wpływa na przebieg procesów życiowych. Może powodować wystąpienie zaburzeń funkcji ośrodkowego układu nerwowego, układów: rozrodczego, hormonalnego, krwionośnego oraz narządów słuchu i wzroku. Obecnie prowadzone są także badania nad wpływem promieniowania elektromagnetycznego na powstawanie nowotworów u człowieka.

Monitoring pól elektromagnetycznych polega na wykonywaniu w cyklu trzyletnim pomiarów natężenia składowej elektrycznej pola w 135 (po 45 razy na rok) punktach pomiarowych rozmieszczonych równomiernie na obszarze województwa, w miejscach dostępnych dla ludności usytuowanych w:

- a) centralnych dzielnicach lub osiedlach miast o liczbie mieszkańców przekraczającej 50 tysięcy,
- b) pozostałych miastach,
- c) terenach wiejskich.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Mirosława Kozłowska

Dla każdej z powyższych grup terenów wybiera się po 15 punktów, dla każdego roku kalendarzowego. Pomiary wykonuje się w odległości nie mniejszej niż 100 m od źródeł emitujących pola elektromagnetyczne, dla zakresu częstotliwości od 3 MHz do 300 GHz.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Bydgoszczy w 2012 roku prowadził okresowe badania pól elektromagnetycznych zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisko (Dz. U. nr 221, poz. 1645).

Badania monitoringowe pola elektromagnetycznego (PEM) prowadzono na terenie Gminy Dąbrowa Biskupia na stacji bazowej w miejscowości Wola Stanomińska:

- Stacja bazowa PTK Centertel Sp z o. o.
- Numer: 5553/2778 (3394)/(45951N!)
- Nazwa: Wola Stanomińska (GDY_DABROWABI_WOI_ASTANOMINS)
- Adres: Ośnischzewko 46 Współrzędne GPS: 52° 49'36718° 30' 16”

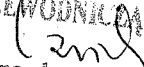
Tabela 10. Zestawianie wyników pomiarów ze stacji bazowej PTK Centertel Sp z o. o. w Woli Stanomińskiej

Opis miejsca	Natężenie pola elektr. [V/m]	Niepewność pomiaru [V/m]	Wysokość pomiaru
Wzdłuż ogrodzenia stacji bazowej	<1,0	p.cz.*	0,3-2,0
Wzdłuż drogi dojazdowej do stacji bazowej	<1,0	p.cz.*	0,3-2,0
Wzdłuż kierunków promieniowania anteny	<1,0	p.cz.*	0,3-2,0
W otoczeniu stacji bazowej	<1,0	p.cz.*	0,3-2,0
Ośnischzewko 1- firma przerobu folii			
W płaszczyźnie drzwi wejściowych do budynku	<1,0	p.cz.*	0,3-2,0
Wzdłuż hali przerobu folii	<1,0	p.cz.*	0,3-2,0
W płaszczyźnie drzwi wejściowych do magazynu	<1,0	p.cz.*	0,3-2,0
Wzdłuż magazynu	<1,0	p.cz.*	0,3-2,0
Na środku magazynu	<1,0	p.cz.*	0,3-2,0
W płaszczyźnie drzwi wejściowych do budynku gospodarczego	<1,0	p.cz.*	0,3-2,0
Wzdłuż budynku gospodarczego	<1,0	p.cz.*	0,3-2,0
Wzdłuż kierunków promieniowania anten w odległości do 110 m od Stacji Bazowej (teren rolniczy, brak zabudowy)	<1,0	p.cz.*	0,3-2,0

*Poniżej czułości zestawu pomiarowego

Źródło: WIOŚ w Bydgoszczy

Na terenie Gminy Dąbrowa Biskupia nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych wartości natężenia PEM. Średnie wartości nie przekroczyły poziomu 0,3 – 2,0 V/m, gdzie wartość dopuszczalna wynosi 7 V/m.

PRZEWODNIK RADY

 Mirosława Kosińska

➤ SIECI I URZĄDZENIA WYSOKIEGO, ŚREDNIEGO I NISKIEGO NAPIĘCIA

Na terenie Gminy istnieje rozbudowana sieć elektroenergetyczna głównie NN i częściowo SN. Wszystkie miejscowości mają dostęp do sieci elektroenergetycznej, drogi są oświetlone.

➤ INSTALACJE RADIOKOMUNIKACYJNE

Na terenie Gminy Dąbrowa Biskupia znajdują się następujące maszty telefonii komórkowej:

- 1) Czynna - stacja bazowa telefonii komórkowej PLUS GSM NR BT- 4 3893 „OŚNISZCZEWKO” (w miejscowości Ośniszczewko, gm. Dąbrowa Biskupia) na terenie istniejącej stacji bazowej telefonii komórkowej PTK CENTERTEL, przy wykorzystaniu wieży kratowej o wysokości 50, 5 m n.p.m. przeznaczonej na urządzenia zasilające, sterujące i nadawczo – odbiorcze stacji.

Na wieży zostały zainstalowane następujące typy anten:

- trzy anteny sektorowe – odbiorczo-nadawcze typu Kathrein 739 686 zawieszona na wysokości 42, 6 m n.p.t. i ukierunkowane po jednej wzdłuż azymutu 60N, 160N, 280N,
  - jedna antena mikrofalowa – radioliniowa typu Andrew VHLP2-130 zawieszona na wysokości 42, 5 m n.p.t. i ukierunkowana wzdłuż azymutu 348N.
- 2) Czynna – wieża telekomunikacyjna (dz. 144/8 i 144/9 w m. Radojewice, gm. Dąbrowa Biskupia) - wieża telekomunikacyjna H=110M z drabiną falowodową – komunikacyjną i pomostami do obsługi i konserwacji anten. Anteny:
    - Liniowa, wys. zawieszenia 113,0m;
    - Lr. Ø 3,0m, wys. zawieszenia 110,0m;
    - Lr. Ø 3,0m, wys. zawieszenia 105,0m;
    - Lr. Ø 1,8m, wys. zawieszenia 45,0m;
    - Lr. Ø 1,8m, wys. zawieszenia 40,0m;
  - 3) Stacja bazowa telefonii komórkowej nr 35143 na istniejącym budynku elewatora położonym w obrębie miejscowości Radojewice 54, na działce nr 93 na wniosek Polskiej Telefonii Cyfrowej Sp. z o.o. Zakres inwestycji obejmuje montaż 3 anten systemu telefonii cyfrowej na istniejącym elewatorze (na działce nr 93 w m. Radojewice) o wysokości 19,8m. Stacja emituje pola elektromagnetyczne w paśmie częstotliwości 900 MHz, a ich moc równoważna izotropowo będzie wyższa od 100W.

PRZEWODNICZĄCY RADY
Mirosława Kosińska

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY DĄBROWA BISKUPIA NA LATA 2014-2017, Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2021”

Anteny sektorowe:

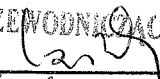
Sektory	Azymut [°]	Rodzaj i typ anteny	Pasmo pracy [MHz]	Maksymalny zasięg promieniowania przekraczającego wartość dopuszczalną w zakresie = 0,1 W/m ² [m]	Obliczona moc w zakresie P _{PR} (EIPR) [W]	Wysokość zawieszenia anteny (środek geometryczny) w zakresie n.p.t [m]
1	27	Bluewave BW9418Y	900	6,1	46,22	22,10
2	120	Kathrein 737906	900	8,4	89,23	20,45
3	270	Kathrein 737906	900	8,7	95,36	20,45

- 4) Projektowana Stacja bazowa telefonii komórkowej PLUS GSM we wsi Parchanie na terenie działki nr 56/1 - obręb geodezyjny Parchanie. W skład stacji BT 42571 wchodzi: system antenowy, urządzenia nadawczo – odbiorcze (szafy sterujące) oraz trakt feederowy łączący urządzenia nadawczo-odbiorcze z antenami. Stacja bazowa pobudowana na wieży kratowej nr BT 42571 o wysokości h = 40, 5 m.

Konfiguracja stacji bazowej (anteny sektorowe)									
antena	sektor	Typ anteny	system	Azymut	Wysokość zawieszenia (środek geom.) [m.n.p.m]	Max moc nadajnika	Całkowite tłumienie toru	Pasmo	EIRP
A1	S1	BSA1006	GSM	0	38,29	46,6	2,37	900	2048
A2	S2	BSA1006	GSM	120	38,29	46,6	2,37	900	2048
A3	S3	BSA1006	GSM	240	38,29	46,6	2,37	900	2048
A4	U1	BSA1022	UMTS	0	37,99	40	0,7	2000	3909
A5	U2	BSA1022	UMTS	120	37,99	40	0,7	2000	3909
A6	U3	BSA1022	UMTS	240	37,99	40	0,7	2000	3909

Konfiguracja anten parabolicznych								
Antena	Typ anteny	Średnica	Pasmo pracy	azymut	Wysokość zawieszenia (środek geom.) [m.n.p.m.]	Moc wyjściowa nadajnika [dBm]	Zysk energetyczny	
M1	RLA(1) 20-12	1,2	18-23	24	35	18	48	
M2	RLA(1) 20-12	1,2	18-23	148	40,5	18	48	
M3	RLA(1)13-12	1,2	13	248	40,5	20	43,5	
M3a	RLA(1) 20-12	1,2	18-23	248	40,5	18	48	
M4	RLA(1) 20-12	1,2	18-23	275	35	18	48	
M5	RLA(1)13-12	1,2	13	315	35	20	43,5	
M5a	RLA(1) 20-12	1,2	18-23	315	35	18	48	
M6	RLA(1) 20-12	1,2	18-23	356	40,5	18	48	

Decyzja znak. KOM /JR/ 7624 – 11/IX /2009/2010 o środowiskowych uwarunkowaniach wydana przez Wójta Gminy Dąbrowa Biskupia z dnia 03.09.2010 r.

PRZEWODNICZĄCY RADY

 Mirosława Kosińska

Działka nr 56/1 - obręb geodezyjny Parchanie jest to teren w obrębie, którego nie występuje zabudowa mieszkaniowa, nie było również protestów społeczności lokalnej w trakcie prowadzonego postępowania administracyjnego.

4.2.5. Poważne awarie i zagrożenia naturalne

ZAGROŻENIA NATURALNE

Zagrożenia naturalne występujące na obszarze Gminy Dąbrowa Biskupia związane są ze zjawiskami meteorologicznymi i hydrologicznymi. Zjawiska meteorologiczne to głównie susza glebowa i wynikające stąd duże zagrożenie pożarowe terenów leśnych. Natomiast występujące lokalnie deszcze mogą być przyczyną zagrożeń powodziowych, jednak są one ściśle związane z cechami fizycznymi systemu hydrologicznego.

➤ ZAGROŻENIE POWODZIOWE

Zgodnie z ustawą Prawo Wodne (Dz.U. 2001.115.1229 z póź. zmianami), obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi obejmują:

- obszary bezpośredniego zagrożenia powodzią, w szczególności tereny między wałem przeciwpowodziowym a linią brzegową określoną na podstawie studium sporządzanego przez dyrektora regionalnego zarządu gospodarki wodnej,
- obszary potencjalnego zagrożenia powodzią obejmujące tereny narażone na zalanie w przypadkach: przelania się wód przez koronę wału, zniszczenia lub uszkodzenia wałów przeciwpowodziowych oraz zniszczenia lub uszkodzenia budowli piętrzących.

Ze względu na brak dużych i znaczących cieków wodnych, zagrożenie powodziowe na terenie Gminy Dąbrowa Biskupia nie występuje.

➤ SUSZE

Analizowany obszar charakteryzuje się sumą opadów najniższą w kraju, dlatego zagrożenie suszą jest wysokie. Niedobór opadów jest szczególnie dotkliwy w okresie suszy i może prowadzić do strat materialnych, głównie na obszarach rolnych, związanych z działalnością człowieka.

➤ POŻARY

Skutkiem długotrwałej suszy mogą być również pożary lasów. Do najbardziej zagrożonych pożarami zaliczają się tereny leśne położone wzdłuż szlaków drogowych i dróg kołowych oraz lite młodniki sosnowe, przylegające do łąk i pastwisk.

W Gminie Dąbrowa Biskupia lasy i grunty leśne zajmują powierzchnię 2 991 ha co stanowi ok. 20,3% powierzchni Gminy. Lasy w przeważającej części są publiczne w zarządzie Lasów Państwowych należących do Nadleśnictwa Gniewkowo. Lasy województwa kujawsko –

pomorskiego należą do jednych z najbardziej zagrożonych pożarami w Polsce. Prawie 90% obszarów leśnych zostało zakwalifikowanych do I i II kategorii zagrożenia.

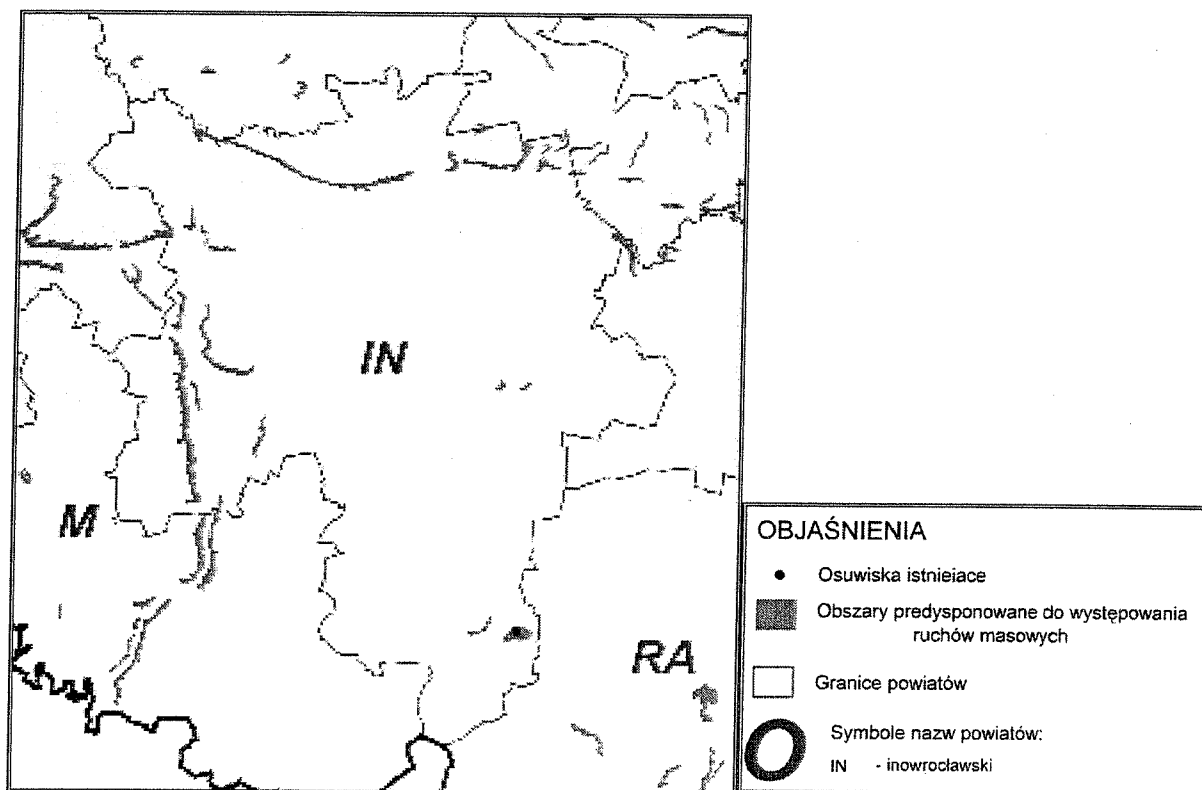
Oprócz suszy przyczynami pożarów lasów mogą być: uderzenia piorunów, podpalenia, sabotaż, zaproszenie ognia.

➤ OSUWISKA

Zgodnie z „Instrukcją opracowania Mapy osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi w skali 1:10 000” opracowaną przez Państwowy Instytut Geologiczny w 2008 roku na zlecenie Ministra Środowiska na terenie województwa kujawsko-pomorskiego występują osuwiska i obszary predysponowane do występowania ruchów masowych. Wśród tych obszarów znalazł się również powiat inowrocławski, na którym zidentyfikowano kilkadziesiąt osuwisk oraz znacznie więcej obszarów predysponowanych do występowania ruchów masowych – zwłaszcza w północnej i zachodniej części powiatu.

Na terenie Gminy Dąbrowa Biskupia nie występuje zagrożenie związane z osuwiskami.

Rysunek 6. Osuwiska i obszary predysponowane do występowania ruchów masowych w województwie kujawsko-pomorskim, powiat inowrocławski

Źródło: http://geoportal.pgi.gov.pl/css/sopo/mapy/woj_kuj-pomorskie.jpg

➤ HURAGANY, GRADOBICIA I OBLODZENIA

Na terenie powiatu inowrocławskiego i Gminy Dąbrowa Biskupia istnieje niewielkie prawdopodobieństwo wystąpienia huraganów, czy przejścia trąb powietrznych, jednak nie

można go wykluczyć. W ostatnich latach częstym zjawiskiem stają się silne wiatry z prędkością przekraczającą 100 km/h. Przewidzenie takich zjawisk jest niezwykle trudne, dlatego należy podejmować działania profilaktyczne i informowanie społeczeństwa o zagrożeniu.

Uciążliwe i niebezpieczne dla mieszkańców mogą być oblodzenia powstające w wyniku zamarzania strug deszczu. Często powodują utrudnienia w komunikacji oraz niszczenie infrastruktury technicznej.

Gradobicia występują najczęściej raz z burzami w okresie letnim i prowadzą do zniszczenia upraw i mienia.

➤ TRZĘSIENIA ZIEMI

Na obszarze Gminy Dąbrowa Biskupia trzęsienia ziemi nie występują.

POWAŻNE AWARIE

Zagadnienia związane z poważnymi awariami zostały uregulowane przede wszystkim w Ustawie Prawo ochrony środowiska (tytuł IV „Poważne awarie”). Definicja ustawowa określa poważną awarię jako „zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałą w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych sytuacji, prowadząca do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem” (art. 3, ust. 23). Definicja ta jest zbieżna z Dyrektywą Seveso II (96/82/WE) oraz Konwencją z 1992 r. w sprawie transgranicznych skutków awarii przemysłowych.

➤ AWARIE ELEKTROWNI JĄDROWYCH

Na terenie województwa kujawsko-pomorskiego nie znajduje się żadna elektrownia jądrowa. W związku z tym, ryzyko wystąpienia takiej awarii na terenie Gminy Dąbrowa Biskupia nie występuje.

• AWARIE OBIEKTÓW PRZEMYSŁOWYCH

Zakładem stwarzającym zagrożenie awarią przemysłową jest każdy zakład, na którego terenie znajdują się substancje niebezpieczne, mogące spowodować zagrożenie życia lub zdrowia ludzi lub środowiska. Ze względu na rodzaj i ilość substancji niebezpiecznych zakłady dzielimy, zgodnie z art. 248, ust. 1 u.p.o.ś., na:

- zakłady o zwiększonym ryzyku – zakłady, na których terenie znajdują się mniej niebezpieczne substancje lub ich ilość jest mniejsza;
- zakłady o dużym ryzyku.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Mirosława Kozłowska

W latach 2006-2009 na terenie województwa kujawsko-pomorskiego wystąpiło łącznie 70 zdarzeń o znamionach poważnych awarii. Pięć z zaistniałych zdarzeń w latach 2006-2009 kwalifikowało się do zgłoszenia, zgodnie z wytycznymi wynikającymi z rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 30 grudnia 2002 r. w sprawie poważnych awarii objętych obowiązkiem zgłaszania do Głównego Inspektora Ochrony Środowiska.

Dominującym rodzajem zdarzeń o znamionach poważnych awarii, które wystąpiły na terenie województwa w latach 2006-2009 były zdarzenia z udziałem materiałów:

- klasy 2 (gazy) - 24 zdarzenia, co stanowiło 34,28% ogółu zaistniałych zdarzeń,
- klasy 9 (różne materiały. i przedmioty niebezpieczne) - 20 zdarzeń, co stanowiło 28,57% ogółu zaistniałych zdarzeń,
- klasy 3 (materiały ciekłe zapalne) - 13 zdarzeń, co stanowiło 18,57% ogółu zaistniałych zdarzeń,
- klasy 8 (materiały żrące) - 6 zdarzeń, co stanowiło 8,57% ogółu zaistniałych zdarzeń.

Pozostałe 7 zdarzeń 10,1% miało miejsce z udziałem materiałów trujących (1), utleniających (2), stałych zapalnych (1) i materiałów i przedmiotów wybuchowych (3).

Na terenie Gminy Dąbrowa Biskupia brak jest zakładów stwarzających zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej. Jedynymi obiektami mogącymi w znacząco negatywny sposób oddziaływać na środowisko przyrodnicze są:

- nieczynne składowisko odpadów w Stanominie,
- oczyszczalnia ścieków,
- zbiorniki stacji paliw w Dąbrowie Biskupiej.

Negatywny wpływ wymienionych obiektów na środowisko może mieć miejsce tylko w przypadku awarii bądź rażących błędów w eksploatacji tych urządzeń. Oddziaływanie składowiska odpadów na wody podziemne i środowisko gruntowe jest monitorowane poprzez system piezometrów zamontowanych w sąsiedztwie tych obiektów.

• ATAKI TERRORYSTYCZNE

Na terenie Gminy Dąbrowa Biskupia ryzyko wystąpienia ataków terrorystycznych nie występuje.

• TRANSPORT SUBSTANCJI NIEBEZPIECZNYCH

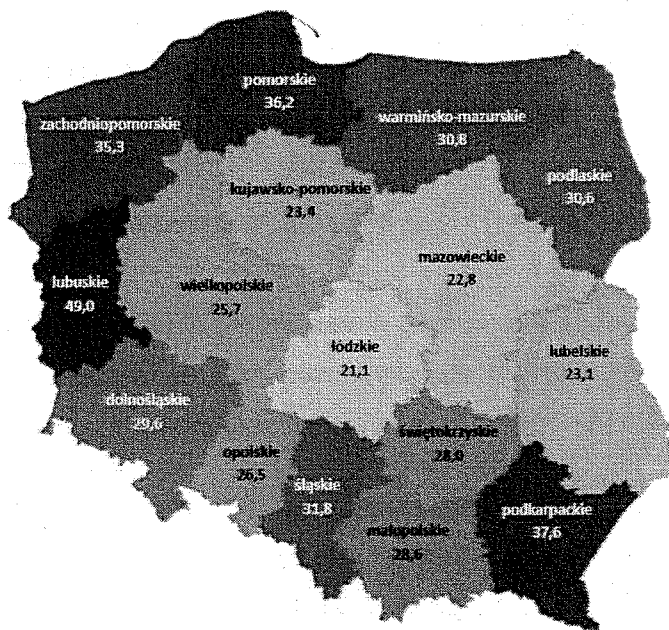
Ważnym źródłem zagrożenia poważnymi awariami jest transport niebezpiecznych ładunków, bowiem przez obszar Gminy Dąbrowa Biskupia przebiegają ważne szlaki komunikacji drogowej (tj. drogi wojewódzkie nr 252 Inowrocław - Włocławek i 246 Dąbrowa Biskupia - Złotniki Kujawskie), którymi przewożone są m.in. materiały niebezpieczne.

4.2.6. Ochrona przyrody i krajobrazu

LASY

Województwo kujawsko-pomorskie jest województwem o jednym z niższych poziomów lesistości w kraju – w 2011 r. 23, 4% powierzchni województwa stanowiły lasy.

Rysunek 7. Lesistość Polski wg województw

Źródło: Raport o stanie lasów w Polsce w 2011 r.

Gmina Dąbrowa Biskupia nie zalicza się do gmin o dobrze rozwiniętej funkcji leśnej; rolniczy charakter Gminy sprawia, że powierzchnia lasów i gruntów leśnych wynosi ponad 3 tys. ha, co kształtuje lesistość na poziomie około 19% przy średniej lesistości wynoszącej w województwie 23,1%.

Lasy w przeważającej części są publiczne w zarządzie Lasów Państwowych należących do Nadleśnictwa Gniewkowo, którego całkowita powierzchnia wynosi 22 858 ha. Największe kompleksy leśne położone są we wsiach: Niemojowo, Pieranie Chróstowo – Walentynowo, Modliborzyce, Brudnia, Stanomin, Chlewiska, Dąbrowa Biskupia, Mleczkowo, Nowy Dwór, Radojewice i Rejna. Lasy Nadleśnictwa wchodzi w skład kompleksu leśnego Puszczy Bydgoskiej, ciągnącego się od Torunia do Nakła stanowiącego własność państwową, jako tzw. bory królewskie. Ze względu na położenie pomiędzy dużymi ośrodkami miejskimi i specyficzne ukształtowanie terenu – wielkie kompleksy wydm śródlądowych, prawie całość lasów Nadleśnictwa to lasy ochronne. Z podobnych względów większość lasów uznano za obszar chronionego krajobrazu. Na terenie Nadleśnictwa utworzone zostały dwa rezerваты: „Balczewo” z lęgowiskami ptactwa błotnego i „Rejna” – ze stanowiskami wisiienki karłowatej.